การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

นักศึกษากลุ่มที่ 3

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 10
สถาบันพระปกเกล้า
พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ สำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

โดย

นายชูชาติ หอมจันทึก	รหัสประจำตัว 60-10-09
นางนพวรรณ เชาวสกู	รหัสประจำตัว 60-10-13
นายบุญสงค์ ลาคำ	รหัสประจำตัว 60-10-16
นายประเสริฐ สีเลิศ	รหัสประจำตัว 60-10-21
นางผุสดี ดวงบุบผา	รหัสประจำตัว 60-10-25
นางยุวดี รูปขจร	รหัสประจำตัว 60-10-31
นางสาวยุวนิตย์ ไมเด็น	รหัสประจำตัว 60-10-32
นายรุ่งธรรม เปรมมางกูร	รหัสประจำตัว 60-10-33
นางศศกร รอดโฉม	รหัสประจำตัว 60-10-40
นางเสาวลักษณ์ บัวทอง	รหัสประจำตัว 60-10-45
นายอุสาห์ ชูสินธ์	รหัสประจำตัว 60-10-48

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการกลุ่ม เรื่อง การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา : .....

(ดร. ถวิลวดี บุรีกุล)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 10

.....

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

ชื่อผู้จัดทำ : นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 10 กลุ่มที่ 3

ชื่อหัวข้อเอกสาร : การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ สำหรับสนับสนุน การปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ถวิลวดี บุรีกุล

โดยที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีหน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ไว้ในมาตรา 270 เกี่ยวกับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 3 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงเห็นควรศึกษาฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาวุฒิสภา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2) เพื่อศึกษาข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน (3) เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (4) เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ และ (5) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีขอบเขตศึกษา คือ ศึกษาหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และระบบสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมทั้งฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร(Documentary Research) การสัมภาษณ์บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Searching Data) เช่น การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ (1) ทำให้ทราบถึงหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2) ทำให้ทราบเกี่ยวกับฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน (3) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีฐานข้อมูล

การปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (4) ทำให้ทราบรูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ และ (5) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พบว่า สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอยู่พอสมควร แต่ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้ในการดำเนินการติดตามเสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศของวุฒิสภา ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องจัดทำในภาพรวมและมีข้อจำกัดในด้านการบูรณาการด้านการจัดทำฐานข้อมูลทำให้ข้อมูลมีความซ้ำซ้อน ไม่ทันสมัยและขาดความน่าเชื่อถือ ผู้รับบริการไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ง่าย รวมทั้งยังขาดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับภาคีเครือข่ายเพื่อประโยชน์ในติดตามและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันทางด้านวิชาการต่าง ๆ หน่วยงานราชการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเชื่อมโยงข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกัน แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน และประการสุดท้ายยังขาดการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการด้านข้อมูลและการบริการวิจัยใหม่ ๆ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ และการมุ่งบริการข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์และสร้างคุณค่าของข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมาโดยนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อรองรับต่อความต้องการของผู้ใช้บริการยุคใหม่ ดังนั้น เพื่อให้การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้ 1. ด้านการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องมีการจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้เป็นเอกภาพในส่วนงานที่ต้องนำข้อมูลมาใช้เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อติดตามการปฏิรูปประเทศ มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับภาคีเครือข่ายหรือส่วนราชการภายนอกและสถาบันการศึกษา เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น โดยการกำหนดให้มีหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการในทุกด้านตามกรอบการปฏิรูปประเทศ 2. ด้านงบประมาณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ออกระเบียบเบิกค่าใช้จ่าย

ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจเฉพาะงานของวุฒิสภา หากเบิกจ่ายด้วยระเบียบของฝ่ายบริหารอาจทำให้การเบิกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอาทิ ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็น เป็นไปโดยไม่คล่องตัวและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการจัดเตรียมงบประมาณให้เพียงพอ สำหรับการจัดสรรบุคลากร ระบบงานพื้นฐานที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3. ด้านโครงสร้างขององค์กร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องสรรหาบุคลากนที่มีความรู้หลากหลายทั้งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในแผนปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน บุคลากรที่มีทักษะในการวิเคราะห์และจัดการข้อมูล และบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงานและบริหารงานทั่วไป หรืออาจจัดตั้งหน่วยรับผิดชอบงานเฉพาะกิจหรือมอบหมายหน้าที่ให้ส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยหน่วยงานดังกล่าวประกอบไปด้วยข้าราชการประจำของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการและดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบราชการและสามารถดำเนินการจ้างผู้เชี่ยวชาญภายนอก รวมถึงบุคลากรที่มีทักษะด้านการวิเคราะห์และจัดการข้อมูลมาช่วยดำเนินการเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิภาในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิชาการกลุ่ม เรื่อง “การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ สำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย” ของนักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภา รุ่นที่ 10 ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและการให้คำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ถวิลวดี บุรีกุล ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา ซึ่งรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งคำแนะนำนั้น เป็นประโยชน์ต่อคณะนักศึกษาเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษาต้องขอขอบคุณ เพื่อนข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในกลุ่มที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานวิชาการฉบับนี้ด้วยความอุตสาหะจนสำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการอบรมหลักสูตร “หลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภา รุ่นที่ 10” ของสถาบันพระปกเกล้า ที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ และดูแลคณะนักศึกษาในการจัดทำรายงานวิชาการกลุ่ม และตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

คณะนักศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิชาการกลุ่มฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการสังกัดรัฐสภาทั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยเฉพาะในส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ เพื่อนำไปใช้ในสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นักศึกหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภา รุ่นที่ 10 กลุ่มที่ 3
สถาบันพระปกเกล้า
3 กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	**ก**
กิตติกรรมประกาศ	**ง**
สารบัญ	**จ**
สารบัญตาราง	**ช**
สารบัญภาพ	**ซ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	4
1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	**6**
21. กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ	6
2.2 แผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน	7
2.3 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	9
2.4 รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ	26
2.5 แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล	27
2.6 แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2564)	28
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	**31**
3.1 ระเบียบวิธีการศึกษา	31
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.3 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ	33
3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล	33
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์	**35**
4.1 การจัดทำฐานข้อมูลปัจจุบันที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา	35
4.2 การจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ	46
4.3 การวิเคราะห์การศึกษาการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ	52
4.4 บทสรุปจากการศึกษาการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ	57
4.5 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	58
4.6 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ	60
4.7 ผลการวิเคราะห์	62
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	**65**
5.1 สรุปผลการศึกษา	65
5.2 ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	**69**
ประวัติผู้ศึกษา	**70**

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 ตารางแสดงฐานข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ www.senate.go.th	42
4.2 ตารางแสดงการศึกษาเปรียบเทียบการบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา	53

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา	30
3.1 แสดงกรอบการศึกษา	34
4.1 แสดงรูปภาพหน้าหลักของเว็บไซต์ www.senate.go.th	35
4.2 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของระบบ EMENSCR	61
5.1 แสดงระบบฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	67
5.2 แสดงโครงสร้างสำนักติดตามแผนปฏิรูปประเทศ	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของประเทศไทย และเป็นรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 2 ที่ผ่านการออกเสียงประชามติของประชาชน โดยได้มีการบัญญัติเนื้อสาระใหม่ ๆ ที่น่าสนใจอยู่หลายเรื่องจนมีคนเรียกรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปราบโกง ทั้งนี้ เนื่องจากได้มีการกำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม รวมทั้งการให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เที่ยงธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจนและครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจและการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็น รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชารัฐภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข[1] ดังนั้น จุดเด่นที่สำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประการหนึ่งที่รัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ที่ผ่านมาไม่มี

---

[1] คำปรารภ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก วันที่ 6 เมษายน 2560.

บัญญัติไว้ คือ การให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศ โดยบัญญัติให้การปฏิรูปประเทศเป็นหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญ ได้แก่ หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ตั้งมาตรา 257 – มาตรา 261 ซึ่งได้บัญญัติเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศไว้ 3 ประการ คือ 1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ 2) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ 3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข[2] ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้กำหนดให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนด โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเมื่อได้รับความเห็นจากรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้วได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับ และเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน 11 คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด โดยต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 ใช้บังคับ

---

[2] มาตรา 257 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 270 จึงได้กำหนดให้วุฒิสภาตามมาตรา 269 ซึ่งเป็นวุฒิสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศมีกลไกสำคัญที่จะเป็นหลักประกันให้แก่สังคมในช่วงเปลี่ยนผ่านอย่างน้อยในระยะ 5 ปีแรก ในอันที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมตามตามบทบัญญัติในหมวด 16 การปฏิรูประเทศ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่และอำนาจใหม่ของวุฒิสภาที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะต้องติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ตลอดจนควบคุมและกำกับให้กลไกต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในอันที่จะบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อมาไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการของสมาชิกวุฒิสภาให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางด้านธุรการให้กับวุฒิสภา และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของวุฒิสภา จึงมีหน้าที่และภารกิจที่สำคัญยิ่งในการเตรียมการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลเกี่ยวกับแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน ของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศที่ได้มีการจัดทำขึ้น รวมทั้งจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของสำนักงานให้เป็นองค์กรที่เป็นเลิศในการส่งเสริมสนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีพันธกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และได้กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) และแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2561 – 2564) เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ภาวะความเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่มีความทันสมัย ยืดหยุ่น เหมาะสมกับภารกิจขององค์กร และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579) คือความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังนั้น ภารกิจของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาด้านการสนับสนุนข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการที่จะทำให้สำนักงานมีความเป็นเลิศในการส่งเสริมสนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติตามวิสัยทัศน์ขององค์กรได้เป็นอย่างดี ฉะนั้น จึงควรศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน

ของสมาชิกวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยการจัดให้มีฐานข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง ทันสมัย และสามารถให้บริการแก่สมาชิกวุฒิสภาได้อย่างรวดเร็ว จะทำให้การปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานทางด้านธุรการทั่วไปของวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสมาชิกวุฒิสภา และสมดั่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 3 ที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. เพื่อศึกษาการจัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษาหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. ศึกษาระบบสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
3. ศึกษาและรวบรวมฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Searching Data) เช่น การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. ทำให้ทราบเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีฐานข้อมูลการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

4. ทำให้ทราบรูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ

5. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากเหตุผลและความจำเป็นในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีฐานข้อมูลที่เพียงพอครบถ้วนถูกต้อง และสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้บริการด้านวิชาการที่เป็นการตอบสนองความต้องการของสมาชิกวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสมาชิกวุฒิสภา โดยเป้าหมายสูงสุดของความสำเร็จในองค์กร คือ การพัฒนาระบบในทุกด้านของการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อมูลทางวิชาการและคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิผลและสอดคล้องประสานกันไปทั้งองค์กร โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และหลักวิชาการที่นำมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ [3]

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 ซึ่งเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐได้บัญญัติให้รัฐจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยการจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่จะพึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย ซึ่งเมื่อยุทธศาสตร์ชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 ดังกล่าวนี้ นับเป็นกลไกใหม่ที่มีความสำคัญและเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยมีทิศทางและมีความยั่งยืนมากขึ้น รัฐบาลและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีการพิจารณาศึกษาและดำเนินงานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อตระเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และได้มีการร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ พิจารณาศึกษาเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ

---

[3] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, หน้า 412 – 421.

ทำให้ในปัจจุบันการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีความคืบหน้ามากและเริ่มเห็นกรอบแนวทางที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่จะมีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการพัฒนาประเทศในระยะยาว ทุกภาคส่วนจึงให้ความสำคัญและสนใจติดตามข่าวสาร แนวทางการจัดทำ และเนื้อหาสาระที่จะกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแล้วเสร็จ ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเสมือนเข็มทิศที่จะนำทางประเทศ ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศองค์กรของรัฐทุกภาคส่วนจะต้องจัดทำแผนงาน โครงการ หรือวางกลไกมาตรการต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายของประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน จะสามารถมองเห็นภาพอนาคตของประเทศและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้ ยุทธศาสตร์ชาติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี พบว่า คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจัดทำร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ กำหนดภาพอนาคตของประเทศและวางเป้าหมายของประเทศ โดยวางยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินการใน 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
2) ยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการแข่งขัน
3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

2.2 แผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน [4]

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 257 และมาตรา 259 กำหนดให้ทำการปฏิรูปประเทศเพื่อวางรากฐานการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุล ประชาชนในสังคมมีโอกาสทัดเทียมกันและมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูป

---

[4] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ภาพรวมแผนปฏิรูปประเทศ, หน้า 19 – 89.

ในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและที่กำหนดเพิ่มเติมภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยจะต้องดำเนินการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องในช่วงห้าปีข้างหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปในแต่ละด้าน และต่อมาพระราชบัญญัติว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ใช้บังคับแล้ว[5] และได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน 11 คณะ โดยแต่งตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยแผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2561 เห็นชอบร่างแผนปฏิรูปประเทศที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 และให้รายงานต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบต่อไป ซึ่งแผนปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้านดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว[6] โดยมีแผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน ดังนี้

1) แผนปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
2) แผนปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
3) แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย
4) แผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม
5) แผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ
6) แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7) แผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข
8) แผนปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
9) แผนปฏิรูปประเทศด้านสังคม
10) แผนปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน
11) แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ทั้งนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญกิจกรรม/โครงการของแผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามความจำเป็นเร่งด่วน ดังนี้

---

[5] ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 134 ตอนที่ 79 ก หน้า 13 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2560

[6] ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 135 ตอนที่ 24 ก หน้า 13 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561

กลุ่มที่ 1 กิจกรรม/โครงการที่สามารถดำเนินการได้ทันที (Quick - win) คือ กิจกรรม/โครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ภายใน 2 -3 เดือน ประมาณ 30 กิจกรรม/โครงการ

กลุ่มที่ 2 กิจกรรม/โครงการปฏิรูปที่สำคัญ (Flagship) คือ กิจกรรม/โครงการที่ส่งผลต่อการปฏิรูปประเทศ รวมประมาณ 110 กิจกรรม/โครงการ

กลุ่มที่ 3 กิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศอื่น ๆ กิจกรรม/โครงการนอกเหนือจากข้างต้น โดยกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ระหว่างการจัดทำความสอดคล้องและเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินงานของหน่วยงานในช่วงที่ผ่านมาและแผนการดำเนินงานของหน่วยงานในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) กับแผนการปฏิรูปประเทศ

กลุ่มที่ 4 กฎหมายที่ต้องจัดทำใหม่ ประมาณ 80 เรื่อง โดยคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายเร่งด่วนจะเป็นผู้ดำเนินการในส่วนของกฎหมายที่ไม่มีเจ้าภาพดำเนินการ

2.3 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย[7]

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หรือรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้น ได้บัญญัติให้ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของประเทศเป็นของปวงชนชาวไทย และเพื่อป้องกันมิให้อำนาจอธิปไตยอยู่กับองค์กรใดองค์กรหนึ่งแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด จึงมีการบัญญัติให้มีการแบ่งแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยออกเป็นหลายฝ่าย กล่าวคือ องค์กรผู้ใช้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา องค์กรผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี องค์กรผู้ใช้อำนาจฝ่ายตุลาการ คือ ศาล และเพื่อให้การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้มีองค์กรอิสระซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจ (Checks and Balances) และป้องกันมิให้องค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐองค์กรใดองค์กรหนึ่งใช้อำนาจตามอำเภอใจ อันเป็นหลักการสำคัญของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ยึดถือการปกครองระบอบประชาธิปไตยและนิติรัฐหรือนิติธรรมเป็นหลักในการปกครองประเทศ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา (Parliamentary System) โดยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทั้งระบบสภาเดี่ยว (Unicameral System) ในยุคเริ่มต้นและเปลี่ยนมาเป็นระบบสภาคู่ (Bicameral System) เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

---

[7]อภิวัฒน์ สุดสาว,"วุฒิสภา" ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.จุลนิติ ปี 14 ฉบับที่ 4 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2560). หน้า 115 - 128

พุทธศักราช 2489 ซึ่งกำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยพฤฒสภาและสภาผู้แทน จนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ยังคงยึดมั่นในการปกครองในระบบรัฐสภา โดยได้บัญญัติให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาซึ่งเป็นระบบสภาคู่ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 500 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 350 คน และมาจากแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองจำนวน 150 คน สำหรับวุฒิสภานั้นประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 200 คน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลในกลุ่มอาชีพด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ตามในวาระเริ่มแรกตามบทเฉพาะกาลได้กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 250 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ

หากจะพิจารณาในช่วงระยะเวลา 5 ปีแรก นับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนั้น จะพบว่าวุฒิสภามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศโดยเฉพาะในช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมืองการปกครองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในการให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี หรือให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นต้น

เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้วุฒิสภาตามบทบัญญัติหลักและบทเฉพาะกาลมีโครงสร้าง ที่มา หน้าที่และอำนาจที่แตกต่างกันในบางประการ จึงขอนำเสนอโครงสร้าง ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.3.1 วุฒิสภาตามบทบัญญัติหลัก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้วุฒิสภามีโครงสร้าง ที่มา หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

2.3.1.1 โครงสร้างและที่มาของวุฒิสภาตามบทบัญญัติหลัก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 107 ได้บัญญัติให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 200 คน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ โดยการเลือกวุฒิสภานั้นให้ดำเนินการตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบ 200 คน ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

2.3.1.2 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) การพิจารณาและการกลั่นกรองกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจทั้งการพิจารณากฎหมายร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรในฐานะรัฐสภา และการกลั่นกรองกฎหมายที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ดังนี้

(1.1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 132 ได้บัญญัติให้การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างของผู้เสนอ

ข้อสังเกต สำหรับการออกเสียงลงคะแนนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ และวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราให้ถือเสียงข้างมากของรัฐสภา

(1.2) การกลั่นกรองร่างพระราชบัญญัติ

(1.2.1) ร่างพระราชบัญญัติทั่วไป

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา โดยวุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน[8]ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกิน 30 วัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา แต่ระยะเวลาดังกล่าวไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้งให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

เมื่อวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

---

[8] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 134 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

"มาตรา 134 ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(2) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(3) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ

(4) เงินตรา"

2) ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

3) ถ้าวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมาธิการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 136[9] ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

---

[9] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 136 วรรคหนึ่งถึงวรรคสาม บัญญัติว่า

"มาตรา 136 เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 139

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น"

ในกรณีที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับใด สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้น 180 วัน นับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 137 (2) หรือเมื่อพ้น 180 วัน นับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา 137 (3) แต่ระยะเวลา 180 วัน ให้ลดเหลือ 10 วัน ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา และให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติไว้นั้น คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติ ที่ต้องยับยั้งไว้มิได้ และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ หรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

(1.2.2) ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย

ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย **สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 105 วัน** นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา ในการพิจารณาของวุฒิสภานั้น **วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายใน 20 วัน** นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

(2) การอนุมัติพระราชกำหนด

พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยการอนุมัติพระราชกำหนดแบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

(2.1) พระราชกำหนดทั่วไป

ในกรณีที่เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้ การตราพระราชกำหนดนั้นให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอเปิดประชุมสมัยสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติหรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดดังกล่าวมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไป **ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล** ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา **ในกรณีไม่อนุมัติให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา** การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

(2.2) พระราชกำหนดเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตรา

ในกรณีที่มี**ความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน** พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้ สำหรับหลักเกณฑ์การพิจารณาและผลของการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตรานั้น มีลักษณะเช่นเดียวกันกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและผลของการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดทั่วไปทุกประการ แต่ในกรณีที่เป็นการตราพระราชกำหนดขึ้นในระหว่างสมัยประชุม จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายใน 3 วัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(3) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้ ดังต่อไปนี้

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่**เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะกระทำมิได้** สำหรับญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 คน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้**ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา**

การพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย เมื่อพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้น ให้รอไว้ 15 วัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา **โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา** เมื่อมีการลงมติเห็นชอบดังกล่าวแล้ว ให้รอไว้ 15 วัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญได้

ในกรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม**เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ** หรือ**เรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ** หรือ**เรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ** หรือ**เรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้** ก่อนดำเนินการนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย **ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติ**ตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป

ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาลงมติเห็นชอบแล้ว ขัดต่อมาตรา 255 หรือมีลักษณะเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 พระมหากษัตริย์ หรือหมวด 15 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

(4) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา เป็นระบบการปกครองที่ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันจึงมีอำนาจในการตรวจสอบและถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจตามอำเภอใจ สำหรับวุฒิสภาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภานั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(4.1) การตั้งกระทู้ถาม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 150 บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา สำหรับการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาหรือกระทู้ถามสดนั้นตามรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาเป็นอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้**สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาได้เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร** แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

(4.2) การเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 153 บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

(4.3) การเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 155 บัญญัติให้ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ โดยให้ประชุมลับและคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย

(4.4) การตั้งกรรมาธิการ

วุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกวุฒิสภาตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานผลการพิจารณาให้วุฒิสภาทราบตามระยะเวลาที่วุฒิสภากำหนด การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริงหรือการศึกษาเรื่องใด ๆ ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจ

ตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมาธิการก็ดี ในการดำเนินการของคณะกรรมาธิการก็ดี ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกันให้เป็นหน้าที่ของประธานวุฒิสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมกันดำเนินการ และในการสอบหาข้อเท็จจริงนั้น คณะกรรมาธิการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมาธิการมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมาธิการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษา ที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมาธิการเรียก ในการนี้ให้วุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณีของคณะกรรมาธิการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่วุฒิสภามีมติมิให้เปิดเผย

(5) การให้คำแนะนำหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจในการให้คำแนะนำหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(5.1) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 9 คน โดยผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใดให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้วุฒิสภาทราบและให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบ 9 คน และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยระหว่างนั้นให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่

(5.2) คณะกรรมการการเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวน 7 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวน 5 คน และบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวน 2 คน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

(5.3) ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวน 3 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

(5.4) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 9 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยให้มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

(5.5) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วยกรรมการ จำนวน 7 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหา โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว และให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่ง ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน โดยผู้ที่ได้รับ

การเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลใหม่เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

(5.6) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวน 7 คนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 7 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ข้อสังเกต วุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560ไม่มีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งแตกต่างจากอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พุทธศักราช 2550 ซึ่งบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

2.3.2 วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล

2.3.2.1 โครงสร้างและที่มาของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา มาตรา 269 กำหนดให้วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ประกอบด้วย สมาชิก จำนวน 250 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คนแต่ไม่เกิน 12 คน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้ (ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา 107 จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 268 ไม่น้อยกว่า 15 วันแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (ข) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกิน 400 คน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

กำหนดแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก) และ (ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก) จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวน 50 คน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คน รวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวน 50 คน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 268

(2) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (๑) (ค) จำนวน 250 คนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

2.3.2.2 หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล

วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลนั้น นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับวุฒิสภาตามบทหลักแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้เพิ่มหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศในระยะเปลี่ยนผ่านบรรลุตามเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 270 บัญญัติว่า ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ หากสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าพระราชบัญญัตินั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของวุฒิสภา อาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้วินิจฉัย การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่วุฒิสภาจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องดังกล่าว ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วม ซึ่งประกอบด้วยประธานวุฒิสภาเป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมาธิการสามัญคนหนึ่งซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมาธิการสามัญในวุฒิสภาทุกคณะเป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย โดยการวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าวให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

(2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา 137 (2) หรือ (3)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 271 บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรกภายในอายุของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล (5 ปี) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา 137 (2) หรือ (3) ให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ เฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ หรือเป็นร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

(3) การติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 270 บัญญัติให้วุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลมีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ คณะรัฐมนตรีต้องแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุก 3 เดือนด้วย

(4) การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ในระหว่าง 5 ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้ดำเนินการตามมาตรา 159[10]

เว้นแต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 159 วรรคหนึ่ง ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมติที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 159 วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และในระหว่าง 5 ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้ง

---

[10] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 159 บัญญัติว่า

"มาตรา 159 ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 160 และเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่สมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร"

นายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88[11] ไม่ว่าด้วยเหตุใด และสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของทั้งสองสภาเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 ในกรณีเช่นนี้ ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้ยกเว้นได้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป โดยในการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในครั้งนี้นั้น จะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 หรือไม่ก็ได้และมติเห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ข้อสังเกต สมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลนั้นมีสิทธิเพียงพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่จะไม่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพราะอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น แต่ในกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา 88 ไม่ว่าด้วยเหตุใด ผู้มีสิทธิเสนอขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อตามมาตรา 88 ต่อประธานรัฐสภา คือ สมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน อันประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล

กล่าวโดยสรุป ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้มีวุฒิสภาตามบทบัญญัติหลักและบทเฉพาะกาล โดยวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลซึ่งมีที่มาจากการคัดเลือกของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นอกจากมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับวุฒิสภาตามบทบัญญัติหลักแล้ว ยังมีหน้าที่และอำนาจเฉพาะในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในระยะเวลา 5 ปีแรก ซึ่งเป็นระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านในทางการเมืองการปกครอง อาทิ การร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้บริหาร

---

[11] รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 88 บัญญัติว่า

"มาตรา 88 ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา 87 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้"

ประเทศที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในการปกครองบ้านเมือง การให้วุฒิสภาร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุตามเป้าหมายที่บัญญัติไว้ในหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ หรือการร่วมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา 137 (2) หรือ (3) เพื่อป้องกันการแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐเฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษหรือที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง ตลอดจนการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

สำหรับวุฒิสภาตามภาวการณ์ปกติหรือพ้นช่วงระยะเวลาตามบทเฉพาะกาลแล้วนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้มีที่มาจากการเลือกกันเองของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาและกลั่นกรองกฎหมาย การอนุมัติพระราชกำหนด การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้คำแนะนำหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งสำคัญ และถึงแม้ว่าวุฒิสภาจะไม่มีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งก็ตาม แต่วุฒิสภายังคงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา โดยเฉพาะการเป็นองค์กรที่สะท้อนเหตุผลที่หลากหลายของพหุสังคมผ่านการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ อันจะช่วยเสริมสร้างให้การปฏิรูปประเทศบรรลุตามเป้าหมายในการสร้างความสงบเรียบร้อยของประเทศ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และทำให้ประชาชนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี หลอมรวมทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและสร้างความเข้มแข็งตามหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้มีความมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

2.4 รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ

2.4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐและการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐไว้ดังนี้

(1) กำหนดให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 41 (1))

(2) กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการ

ตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก (มาตรา 59)

(3) กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินและด้านกฎหมาย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลของภาครัฐให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

(3.1) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(3.2) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

(3.3) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(3.4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

2.4.2. ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐและการจัดทำฐานข้อมูลของหน่วยงานรัฐ ไว้ดังนี้

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ข้อ 219 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดสภาพแวดล้อม ทั้งทางสถาปัตยกรรม สารสนเทศ การสื่อสาร หรือบริการอื่นใดให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก รวมทั้ง

(1) จัดทำ จัดเก็บ หรือเรียกเอกสารใด ๆ เพื่อการพิจารณาหรือเผยแพร่ของสภาให้อยู่ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เป็นมาตรฐานเปิด หรือซึ่งคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ด้วย และ

(2) จัดอุปกรณ์ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงผู้ช่วยสำหรับสมาชิกซึ่งเป็นคนพิการหรือผู้สูงอายุที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.5 แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล หรือ Good Governance คือ หลักการหรือแนวทางในการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ โดยเน้นหลักความถูกต้อง เป็นธรรมในการดำเนินงาน ตลอดจนประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ ซึ่งการดำเนินงานของวุฒิสภาจำเป็นจะต้องมุ่งเน้นการปฏิบัติงาน

ภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชนว่า จะได้รับเพื่อให้เกิดความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ความเสมอภาค ฯลฯ ว่าจะได้รับความเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ความเสมอภาค ดังองค์ประกอบธรรมาภิบาล ดังนี้ สถาบันพระปกเกล้าได้กำหนดองค์ประกอบธรรมาภิบาลหลัก ๆ ไว้ 10 ประการที่เรียกว่า ทศธรรม ดังนี้ 1. หลักนิติธรรม 2. การมีส่วนร่วม 3. คุณธรรม 4. สำนึกรับผิดชอบ 5. ความคุ้มค่า 6. ความโปร่งใส 7. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 8. องค์กรแห่งการเรียนรู้ 9. การบริหารจัดการ และ10. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กล่าวโดยเฉพาะ คือ ธรรมาภิบาลในด้านการเปิดเผยและความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย ซึ่งนับเป็นธรรมาภิบาลที่จะควรคำนึงถึงในการจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวข้างต้น

2.6 แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) [12] ที่เกี่ยวข้อง

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การพัฒนาความเป็นเลิศด้านกฎหมายและวิชาการ โดยมีเป้าประสงค์หลักและกลยุทธ์ ดังนี้

- เป้าประสงค์หลัก คือ มีนักกฎหมายนิติบัญญัติที่มีความรู้ ประสบการณ์ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีองค์ความรู้ในงานด้านกฎหมาย วิชาการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติ

- กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนานักกฎหมายนิติบัญญัติให้มีองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ 2) พัฒนานักกฎหมายนิติบัญญัติให้มีความสามารถในการเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ 3) พัฒนาบุคลากร (นิติกร/วิทยากร) ให้มีขีดความสามารถตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบเนื้อหาและความเชื่อมโยงของกฎหมาย 4) พัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนในกระบวนการนิติบัญญัติของวุฒิสภาให้มีประสิทธิภาพ และ 5) ส่งเสริมและพัฒนางานด้านกฎหมายและวิชาการเพื่อตอบสนองการดำเนินการของสมาชิกวุฒิสภา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ก้าวหน้าและทันสมัย โดยมีเป้าประสงค์และกลยุทธ์ ดังนี้

---

[12] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564).

- เป้าประสงค์หลัก คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก้าวหน้า ทันสมัย และครอบคลุมภารกิจของวุฒิสภา

- กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาระบบและบำรุงรักษาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้มีประสิทธิภาพ 2) บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และ 3) การพัฒนานวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ การพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ โดยมีเป้าประสงค์และกลยุทธ์ ดังนี้

- เป้าประสงค์หลัก คือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีการพัฒนาเครือข่ายด้านนิติบัญญัติกับหน่วยงานภายในและต่างประเทศ

- กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาและขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ และ 2) พัฒนาและขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ

---

[12] สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564).

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาฐานข้อมูลนี้ ก็เพื่อบรรลุแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560 – 2564) ด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ในประเด็นยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะการพัฒนาความเป็นเลิศด้านกฎหมายและวิชาการ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ก้าวหน้าและทันสมัย และการประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพลักษณ์องค์กร

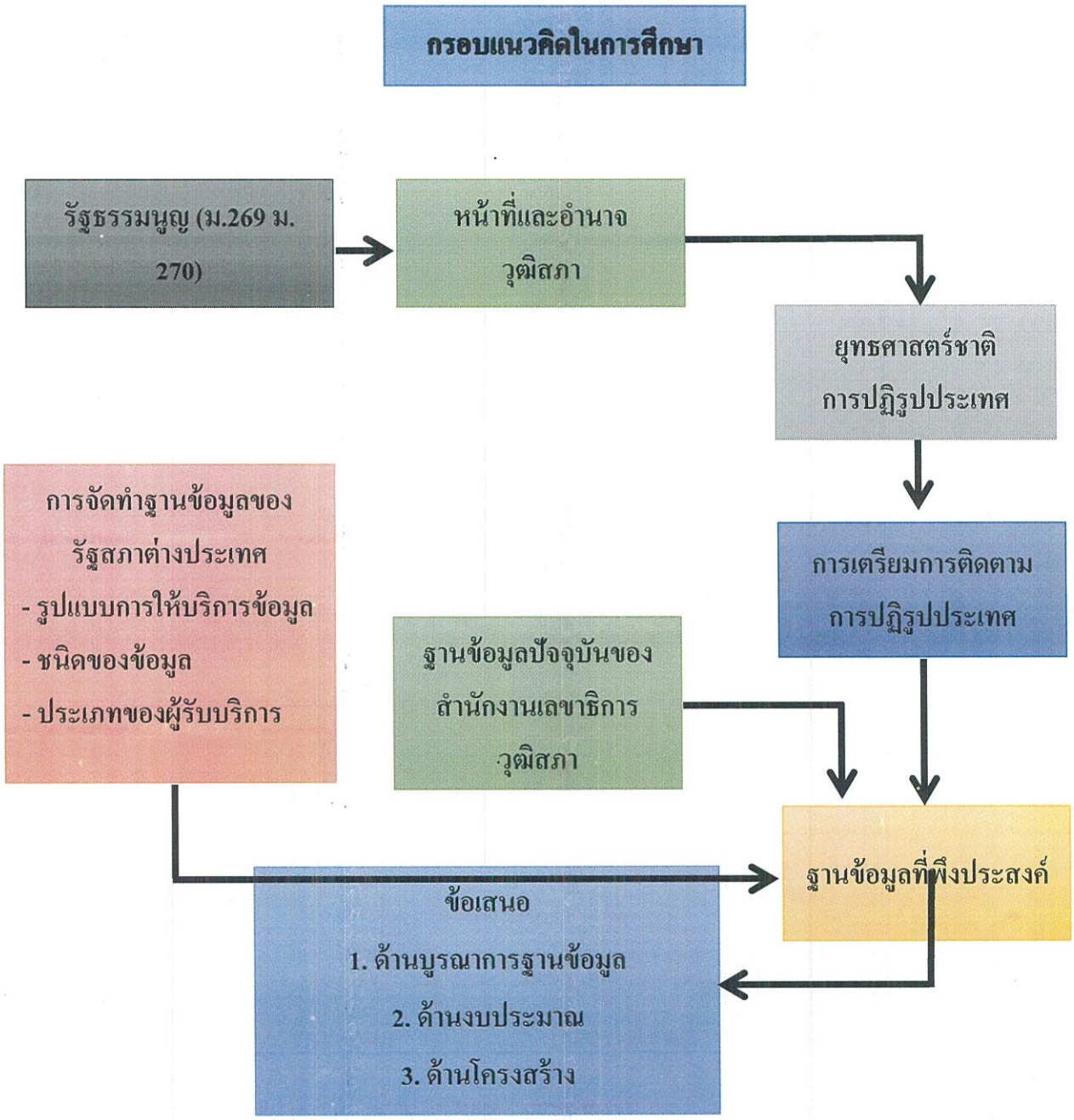

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้มีฐานข้อมูลที่เพียงพอครบถ้วนถูกต้อง และสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว สามารถให้บริการด้านวิชาการที่เป็นการตอบสนองความต้องการของสมาชิกวุฒิสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสมาชิกวุฒิสภา โดยเป้าหมายสูงสุดของความสำเร็จในองค์กร คือ การพัฒนาระบบในทุกด้านของการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อมูลทางวิชาการและคุณภาพการให้บริการที่มีประสิทธิผลและสอดคล้องประสานกันไปทั้งองค์กร

3.1 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบด้วย

1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1) เอกสารวิชาการ ตำรา และบทความที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล และฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้ง การจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ

1.2) แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

1.3) แผนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกครั้งนี้ จะได้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้บุคคลผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้ในเรื่องที่ทำการศึกษาอย่างแท้จริง และมีมุมมองที่ทันสมัยสำหรับการพัฒนาการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ในคณะกรรมการประชาสัมพันธ์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

1. พลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และในฐานะรองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

2. นางวรารัตน์ อติแพทย์ อดีตเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา และประธานคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา สรรหา พัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ ในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล และฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา การจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และแผนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) โดยการสัมภาษณ์จะดำเนินการโดยกำหนดโครงสร้างของประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์มีเวลาในการจัดเตรียมข้อมูลก่อนการให้สัมภาษณ์

3.3 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และคำแนะนำของ ดร.ถวิลวดี บุรีกุล ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิชาการกลุ่ม (GP)

3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลา เดือนมีนาคม - เดือนเมษายน 2561

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จำแนก แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และถอดประเด็นเนื้อหาสำคัญเพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุปในการตอบวัตถุประสงค์การศึกษา

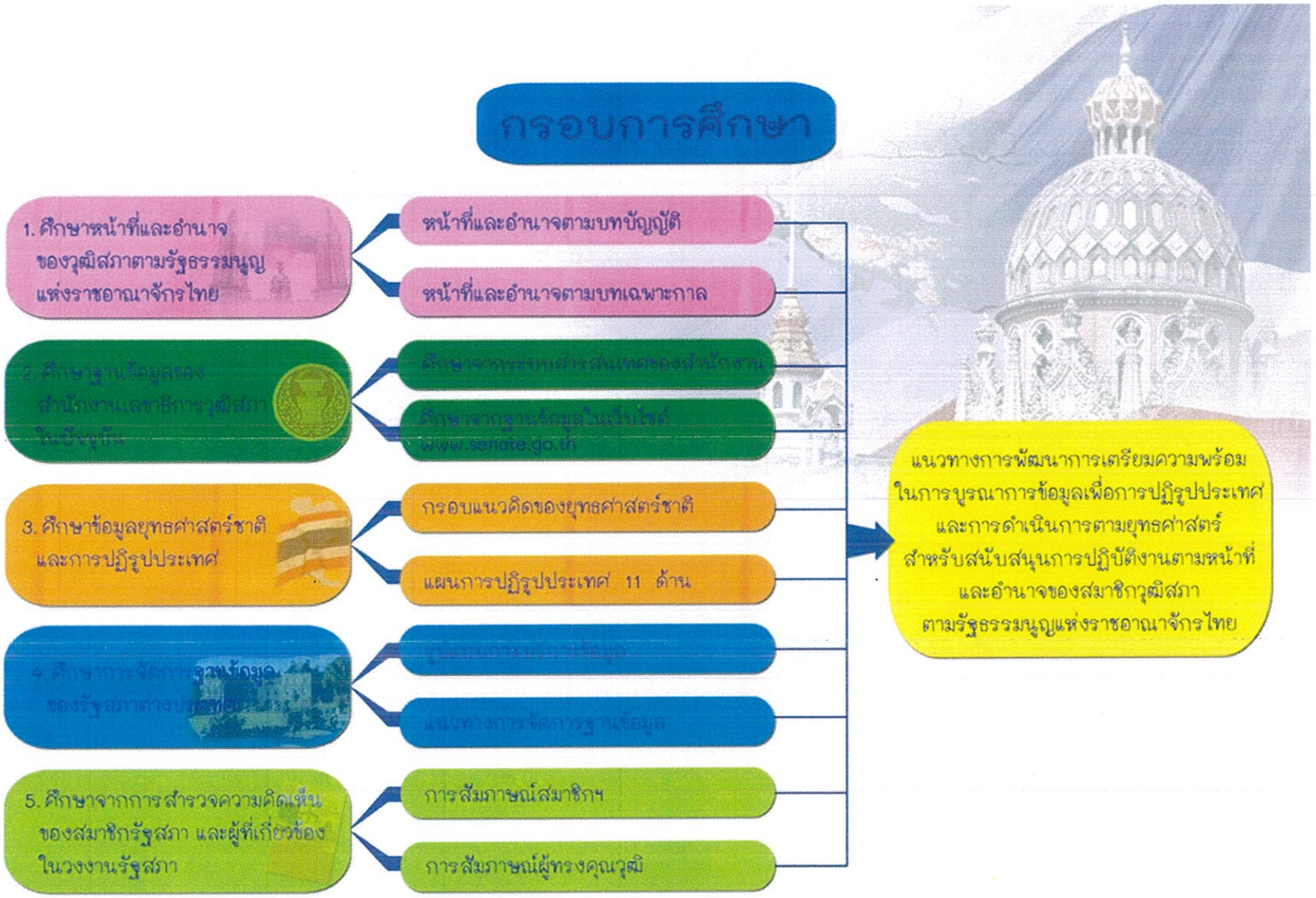

ภาพที่ 3.1 แสดงกรอบการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ ตำราและบทความที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาการจัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน รูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ และแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ดังนี้

4.1 การจัดทำฐานข้อมูลปัจจุบันที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

การจัดทำฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภานั้น สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้จัดทำเว็บไซต์ www.senate.go.th ซึ่งมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาและเพื่อประชาสัมพันธ์กิจการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาอย่างครบถ้วนตามพันธกิจและหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

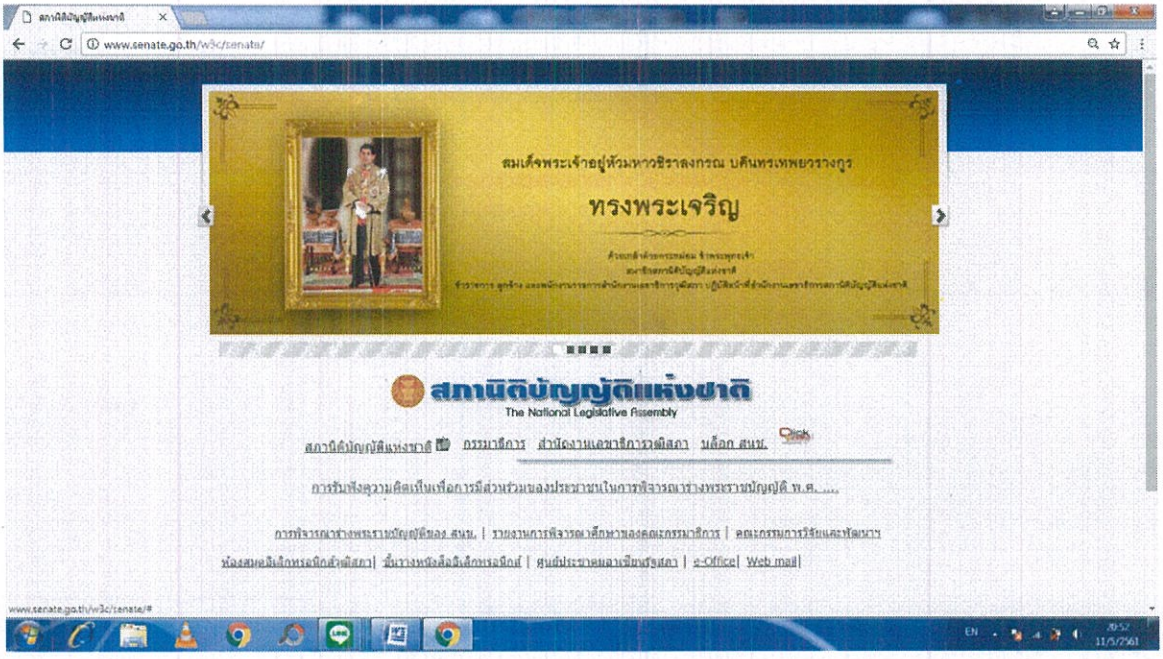

ภาพที่ 4.1 แสดงรูปภาพหน้าหลักของเว็บไซต์ www.senate.go.th

เมื่อสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน้าเว็บไซต์ www.senate.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์เพื่อการเข้าถึงและสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวุฒิสภา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พบว่า มีข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและรวดเร็วโดยผ่านหน้าเว็บไซต์หลัก สามารถแบ่งออกได้เป็น ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลวุฒิสภา ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิสภาในอดีตจนถึงวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วย

1) ประวัติวุฒิสภา
2) บทบาทอำนาจหน้าที่
3) ทำเนียบประธานวุฒิสภา
4) ทำเนียบรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง
5) ทำเนียบรองประธานวุฒิสภา คนที่สอง
6) อดีตสมาชิกวุฒิสภา

4.1.2 ข้อมูลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ประกอบด้วย

1) ประวัติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
2) บทบาทอำนาจหน้าที่
3) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

4.1.3 ข้อมูลด้านการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย

1) การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
2) สารบบร่างพระราชบัญญัติ
3) กฎหมายวันนี้
4) เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
6) ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560

4.1.4 ข้อมูลด้านการประชุมวุฒิสภา ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วย

1) การประชุมสภาวุฒิสภา
2) ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

3) เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

4) ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาในวาระที่สามของวุฒิสภา

4.1.5 กฎหมาย ประกาศ ระเบียบต่าง ๆ

1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2) ข้อบังคับการประชุมสภา

3) พระราชกฤษฎีกา

- เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญบางตำแหน่ง พ.ศ. 2557

4) ประกาศ

- ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอมีบัตรอนุญาตสำหรับบุคคลเข้าในบริเวณรัฐสภา

- ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการขอมีบัตรอนุญาตนำรถยนต์เข้าในบริเวณรัฐสภา

- ประกาศวุฒิสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกวุฒิสภา

- ประกาศวุฒิสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นคณะทำงานทางการเมือง

- ประกาศวุฒิสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา

- ประกาศวุฒิสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตั้งผู้ชำนาญการของวุฒิสภา

- ประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นคณะทำงานทางการเมือง

- ประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- ประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมาธิการสามัญประจำสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- ประกาศสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง วันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดของแต่ละรอบระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันของการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ใหม่)

5) ระเบียบ

- ระเบียบวุฒิสภา ว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2555
- ระเบียบวุฒิสภา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การตั้งอนุกรรมาธิการซึ่งมิใช่คณะกรรมาธิการในคณะ พ.ศ. 2551
- ระเบียบวุฒิสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตรวจสอบและการพิจารณาคำร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ออกจากตำแหน่ง พ.ศ. 2551
- ระเบียบรัฐสภา ว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา
- ระเบียบรัฐสภา ว่าด้วยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2557
- ระเบียบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2557
- ระเบียบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557
- ระเบียบสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าด้วยการลงชื่อมาประชุมและการลาประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ใหม่)

6) ข้อบังคับ

- ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ พ.ศ. 2553

7) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับวงงานวุฒิสภา

4.1.6 ข้อมูลด้านกรรมาธิการ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับคณะกรรมาธิการต่าง ๆ อันประกอบด้วย

1) คณะกรรมาธิการสามัญ
2) คณะกรรมาธิการวิสามัญ
3) คณะอนุกรรมาธิการ
4) คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา
5) กำหนดการประชุมคณะกรรมาธิการ
6) ตารางการประชุมคณะกรรมาธิการ

4.1.7 แบบฟอร์มต่าง ๆ

1) แบบฟอร์มแสดงรายการทรัพย์สิน
2) แบบใบลาการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ/แจ้งไปราชการของสภา
3) แบบการแจ้งการลาในช่วงเวลาระหว่างการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
4) แบบแสดงความประสงค์เยี่ยมชมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

4.1.8 ข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประกอบด้วย

1) ประวัติความเป็นมา
2) โครงสร้างสำนักงาน
3) วิสัยทัศน์ พันธกิจ
4) อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
5) อำนาจหน้าที่เลขาธิการ
6) แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ
7) ทำเนียบเลขาธิการวุฒิสภา

4.1.9 การรับฟังความคิดเห็นเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. .... ซึ่งเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ

4.1.10 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการจัดทำระบบประมวลผลข้อมูลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งแต่วาระที่ 1 รับหลักการ จนถึงการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4.1.11 รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ ซึ่งเป็นการจัดทำฐานข้อมูลรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการของวุฒิสภาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมทั้งข้อมูลการติดตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ

4.1.12 ศูนย์ประชาคมอาเซียนรัฐสภา ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน อาทิ ระบบรัฐสภาอาเซียน ตราสารอาเซียน รัฐสภาไทยกับอาเซียน กฎหมายในกลุ่มอาเซียน ข้อมูลประเทศสมาชิกอาเซียน ฯลฯ

4.1.13 รายงานการติดตามและประมวลผลงานด้านกระทู้ถามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นการรวบรวมข้อมูล สถิติ สาระสำคัญของแต่ละกระทู้ถามตลอดจนการดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามการตอบกระทู้ถามจากหน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

นอกจากการเข้าถึงข้อมูลผ่านทางหน้าหลักของเว็บไซต์แล้ว ยังมีข้อมูลที่จำเป็นที่ต้องเข้าถึงโดยผ่านทางไอคอนอื่น ๆ อีก ดังนี้

1. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์วุฒิสภา โดยผู้สืบค้นสามารถสืบค้นเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) กฎหมาย ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ประกาศคณะปฏิวัติ

2) กระบวนงานของวุฒิสภา ประกอบด้วย การประชุมวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ การพิจารณาพระราชกำหนด ญัตติ กระทู้ถาม สรรหา/แต่งตั้งถอดถอน

3) เอกสารในวงงานวุฒิสภา ประกอบด้วย รายงานการประชุมวุฒิสภา ปี 2549 - 2557 ประวัติความเป็นมาของพระราชบัญญัติ (ก.ป.) เอกสารประกอบญัตติ การติดตามการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี สรุปผลการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ แนวทางการร่างกฎหมาย

4) งานวิจัย ประกอบด้วย ผลงานวิจัยวุฒิสภา งานวิจัยเกี่ยวกับรัฐสภาไทย งานวิจัยเกี่ยวกับรัฐสภาต่างประเทศ วิทยานิพนธ์เพื่อสนับสนุนข้อมูลให้แก่วุฒิสภา ฐานข้อมูลวิจัย ThaiLIS

5) สิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย จุลนิติ สารวุฒิสภา บทความสำนักวิชาการ สิ่งพิมพ์สำนักงานเอกสารแจกสมาชิกวุฒิสภา รวมกฎหมายประจำปี สารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน สรุปผลการสัมมนา สภานิติบัญญัติแห่งชาติพบประชาชน รายงานของคณะกรรมาธิการ

6) สื่อประสม ประกอบด้วย วิดีโอการประชุมวุฒิสภา วิดีโอกรรมาธิการพบประชาชน E-Book

7) ข่าว ประกอบด้วย กฤตภาคข่าว หนังสือพิมพ์

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-Book โดยผู้สืบค้นสามารถสืบค้นเอกสารจากชั้นวางหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย

1) รัฐธรรมนูญ

2) พระราชบัญญัติ

3) รายงานการศึกษาของคณะกรรมาธิการ

4) ประวัติความเป็นมาของพระราชบัญญัติ

5) จุลนิติ

6) สารสภานิติบัญญัติแห่งชาติและสารวุฒิสภา

7) สิ่งพิมพ์สำนักงาน อาทิ หนังสือศาสตร์พระราชา วุฒิสภากับการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี ฯลฯ

8) เอกสารแจกสมาชิกวุฒิสภา อาทิ สิทธิประโยชน์ของสมาชิกวุฒิสภาและกรรมาธิการ ฯลฯ

9) สารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน

10) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

11) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพบประชาชน

นอกจากนี้ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยังได้ใช้วิธีเชื่อมโยง (Link) ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา ได้แก่

1) ข้อมูลรัฐสภา เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร ww.parliament.go.th

2) ข้อมูลสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร www.parliament.go.th

3) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ www.nacc.go.th

4) รัฐบาลไทย www.thaigov.go.th

5) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา www.krisdika.go.th

6) ข้อมูลการสืบค้นกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เชื่อมโยงเว็บไซต์ของราชกิจจานุเบกษา www.ratchakitcha.soc.go.th

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงฐานข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์ www.senate.go.th

ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียดของข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ
1. ข้อมูลวุฒิสภา	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิสภาในอดีตจนถึงวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วย 1) ประวัติวุฒิสภา 2) บทบาทอำนาจหน้าที่ 3) ทำเนียบประธานวุฒิสภา 4) ทำเนียบรองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง 5) ทำเนียบรองประธานวุฒิสภา คนที่สอง และ 6) อดีตสมาชิกวุฒิสภา	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกฎหมาย
2. ข้อมูลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ข้อมูลสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ประกอบด้วย 1) ประวัติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2) บทบาทอำนาจหน้าที่ และ 3) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกฎหมาย - สำนักบริหารงานกลาง
3. ข้อมูลด้านการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ข้อมูลด้านการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกอบด้วย 1) การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 2) สารบบร่างพระราชบัญญัติ 3) กฎหมายวันนี้ 4) เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ 5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกฎหมาย - สำนักการประชุม

ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียดของข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ
	6) ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2560	
4.ข้อมูลด้านการประชุมวุฒิสภา	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบด้วย 1) การประชุมสภาวุฒิสภา 2) ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา 3) เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และ 4) ร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาในวาระที่สามของวุฒิสภา	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกฎหมาย - สำนักการประชุม
5. กฎหมาย ประกาศ ระเบียบต่าง ๆ	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อบังคับการประชุมสภาพระราชกฤษฎีกาเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญบางตำแหน่ง พ.ศ. 2557 ฯลฯ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกฎหมาย - สำนักบริหารงานกลาง
6.ข้อมูลด้านกรรมาธิการ	ข้อมูลเกี่ยวข้องกับคณะกรรมาธิการต่างๆ อาทิ คณะกรรมาธิการสามัญ คณะกรรมาธิการวิสามัญ คณะอนุกรรมาธิการ และคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา กำหนดการประชุมคณะกรรมาธิการ และตารางการประชุมคณะกรรมาธิการ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกรรมาธิการ 1 2 และ 3
7. แบบฟอร์มต่าง ๆ	แบบฟอร์มต่าง ๆ อาทิ แบบฟอร์มแสดงรายการทรัพย์สิน แบบใบลาการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ/แจ้งไปราชการของสภา แบบการแจ้งการลาในช่วงเวลาระหว่างการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติและแบบแสดงความประสงค์เยี่ยมชมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักประชาสัมพันธ์ - สำนักกำกับและตรวจสอบ - สำนักบริหารงานกลาง

ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียดของข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ
8. ข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	ข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา อาทิ ประวัติความเป็นมา และโครงสร้างสำนักงาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ อำนาจหน้าที่ของสำนักงาน อำนาจหน้าที่เลขาธิการ และแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ รวมทั้งทำเนียบเลขาธิการวุฒิสภา	- สำนักเทคโนฯ - สำนักบริหารงานกลาง
9. การรับฟังความคิดเห็นเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ	ข้อมูลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ พ.ศ. .... ซึ่งเป็นการดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักการประชุม - สำนักกรรมาธิการ - สำนักกฎหมาย
10. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เป็นการจัดทำระบบประมวลผลข้อมูลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทุกฉบับของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตั้งแต่วาระที่ 1 รับหลักการจนถึงการประกาศในราชกิจจานุเบกษา	- สำนักการประชุม - สำนักเทคโนฯ
11. รายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ	เป็นการจัดทำฐานข้อมูลรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการของวุฒิสภาและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมทั้งข้อมูลการติดตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการ	- สำนักเทคโนฯ - สำนักกรรมาธิการ
12. ศูนย์ประชาคมอาเซียนรัฐสภา	เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน อาทิ ระบบรัฐสภาอาเซียน ตราสารอาเซียน รัฐสภาไทยกับอาเซียน กฎหมายในกลุ่มอาเซียน ข้อมูลประเทศสมาชิกอาเซียน ฯลฯ	- สำนักการต่างประเทศ - สำนักเทคโนฯ

ชื่อฐานข้อมูล	รายละเอียดของข้อมูล	ผู้รับผิดชอบ
13. รายงานการติดตามและประมวลผลงานด้านกระทู้ถามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	เป็นข้อมูลที่เป็นการรวบรวมข้อมูลสถิติ สาระสำคัญของแต่ละกระทู้ถาม ตลอดจนการดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามการตอบกระทู้ถามจากหน่วยงานหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	- สำนักการประชุม - สำนักเทคโนฯ
14. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์วุฒิสภา	เป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมกฎหมาย ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ประกาศคณะปฏิวัติกระบวนงานของวุฒิสภา ประกอบด้วย การประชุมวุฒิสภา ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ การพิจารณาพระราชกำหนด ญัตติ กระทู้ถาม สรรหา/แต่งตั้ง ถอดถอน รวมทั้งเอกสารในวงงานวุฒิสภา ตลอดจนงานวิจัย อันเกี่ยวกับรัฐสภา เพื่อสนับสนุนข้อมูลให้แก่วุฒิสภา	- สำนักวิชาการ - สำนักเทคโนฯ
15. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-Book	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ E-Book โดยผู้สืบค้นสามารถสืบค้นเอกสารจากชั้นวางหนังสืออิเล็กทรอกนิกส์ ประกอบด้วย	- สำนักกฎหมาย - สำนักเทคโนฯ
16. การเชื่อมโยง (Link) ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ	สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้ใช้วิธีเชื่อมโยง (Link) ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา อาทิ ข้อมูลรัฐสภา เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสภาผู้แทนราษฎร www.parliament.go.th	- สำนักเทคโนฯ

เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลปัจจุบันที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา พบว่า มีสภาพปัญหาของการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภาในเว็บไซต์ www.senate.go.th หลายประการ ดังจะได้นำเสนอดังนี้

(1) การจัดการข้อมูลยังมีข้อมูลที่มีความซ้ำซ้อน กล่าวคือ มีการเก็บข้อมูลชนิดเดียวกันไว้หลาย ๆ ที่ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน (Redundancy) ขาดการรวมเก็บไว้ในฐานข้อมูล และขาดระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System : DBMS) ที่ดี ทำให้ไม่สามารถควบคุมความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้

(2) ข้อมูลในฐานข้อมูลบางส่วนมีความไม่ทันสมัยหรือมีความผิดพลาด อาทิ หน้าที่และอำนาจของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ยังมีการระบุถึงหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และเมื่อมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้วกลับยังไม่มีการปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูล รวมทั้งหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ยังไม่มีการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลแต่อย่างใด

(3) การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา 270 คือ หน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติยังไม่มีการดำเนินการจัดทำหรือเพิ่มฐานข้อมูลด้านนี้ไว้ในเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

4.2 การจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ

ปัจจุบันระบบรัฐสภาของประเทศต่าง ๆ ได้มีการขยายความร่วมมือไปยังรัฐสภาระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันทั่วภูมิภาคของโลก รวมทั้งมีการรวมกลุ่มรัฐสภาขึ้นในทุกภูมิภาคในโลก เช่น ในอาเซียนมีการรวมกลุ่มของรัฐสภาประเทศสมาชิกอาเซียน ที่เรียกว่าองค์การรัฐสภาอาเซียน หรือ AIPA ในภูมิภาคยุโรปมีสหภาพรัฐสภายุโรป หรือ EPU ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีสหภาพรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก หรือ AFPPU และในระดับนานาชาติ มีสหภาพรัฐสภานานาชาติ หรือ IPU เป็นต้น โดยองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศเหล่านี้มีการประชุมร่วมมือกันในสาขาต่าง ๆ อย่างครอบคลุมตลอดทั้งปี รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนข้อมูลวิชาการและข่าวสาร ต่าง ๆ อยู่เสมอจึงทำให้ระบบข้อมูลวิชาการและข่าวสาร ขององค์การรัฐสภาระหว่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นขึ้นเป็นอย่างมาก รัฐสภาในประเทศต่าง ๆ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันอย่างกว้างขวาง และใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภาและผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงาน

ในการศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศ สำหรับสนับสนุนและปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นั้น คณะผู้ศึกษาได้มีการศึกษาเปรียบเทียบระบบฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ เพื่อมาศึกษาเปรียบเทียบและนำมาเป็นแนวทางในการบูรณาการฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป โดยคณะผู้เสนอผลงานเลือกศึกษาเปรียบเทียบรัฐสภาใน 5 ประเทศ คือ

(1) รัฐสภาประเทศอินเดีย

(2) รัฐสภาประเทศแคนาดา

(3) รัฐสภาประเทศฟินแลนด์

(4) รัฐสภาสาธารณรัฐสิงคโปร์

(5) รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี

4.2.1 **รัฐสภาแห่งประเทศอินเดีย**[14]

รัฐสภาอินเดียใช้ระบบ 2 สภา เหมือนกับประเทศไทย คือ วุฒิสภาหรือราชยสภา และสภาผู้แทนราษฎร หรือที่รู้จักกันในนาม โลกสภา การบริการข้อมูลข่าวสาร หรือการจัดการฐานข้อมูลวิชาการของรัฐสภาอินเดียแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

(1) ห้องสมุดรัฐสภาอินเดีย

(2) พิพิธภัณฑ์รัฐสภาอินเดีย

โดยห้องสมุดรัฐสภาอินเดีย มีลักษณะการบริการข้อมูลข่าวสารครอบคลุมทั้งข้อมูลวิชาการและเอกสารการวิจัย หรือ The Library Research, Documentation and Information Service เรียกสั้นๆ ว่า LARRDIS โดยห้องสมุดรัฐสภาอินเดีย เป็นส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีคณะกรรมาธิการประจำห้องสมุด หรือ The Library Committee ซึ่งตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎร เป็นกลไกในการควบคุมและกำกับดูแล รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยและตรงกับความต้องการของสมาชิกรัฐสภา ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของสภาผู้แทนราษฎรหรือโลกสภา

---

[14]รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุดและสมาคมบรรณารักษ์รัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (2556) กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 16 – 17

รัฐสภาอินเดีย ให้ความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยและค้นคว้าข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกรัฐสภาและประชาชนเป็นอย่างมาก โดยมีการแยกอาคารห้องสมุดออกมาต่างหาก เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและกำกับดูแล รวมทั้งเพื่อสะดวกในการบริการข้อมูลข่าวสารทั้งแก่สมาชิกรัฐสภา นักศึกษา ประชาชนทั่วไป มีการใช้ระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและการสื่อสารหรือไอที เข้ามาพัฒนาและสนับสนุนการบริการข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐสภาอินเดียให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้แก่สมาชิกรัฐสภา รวมทั้งสาธารณะชนทั่วไปผ่านระบบการบริการข้อมูลข่าวสารจากห้องสมุดเป็นอย่างมาก

4.2.2 รัฐสภาแห่งประเทศแคนาดา

รัฐสภาแห่งประเทศแคนาดา เป็นระบบรัฐสภา กล่าวคือใช้ระบบ 2 สภา เหมือนกับประเทศไทย คือวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ห้องสมุดรัฐสภา ซึ่งรับผิดชอบในการให้การบริการข้อมูลข่าวสารต่อสมาชิกรัฐสภา และเปิดกว้างให้บุคคลภายนอกเข้ารับบริการ โดยการจัดการฐานข้อมูลวิชาการของรัฐสภาแคนาดาอยู่ภายใต้หน่วยงานภายในของรัฐสภาแคนาดา ซึ่งรัฐสภาแคนาดา ให้ความสำคัญต่อภารกิจในการบริการข้อมูลข่าวสารต่อสมาชิกรัฐสภาเป็นอย่างมาก มีหนังสือมากกว่า 6 แสนเล่ม และเอกสารต่าง ๆ มากกว่าล้านฉบับ ครอบคลุมเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจรัฐสภา เช่น กฎหมาย ร่างกฎหมาย สถิติ นโยบาย แผนงานและยุทธศาสตร์ บันทึกการประชุม สรุปการประชุมเอกสารรายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ

ภารกิจสำคัญของห้องสมุด คือ การบริการข้อมูล และเอกสารวิชาการต่าง ๆ ต่อสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ ทั้งจากวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร โดยห้องสมุดเข้ามามีบทบาทในการบริการข้อมูลต่อสมาชิกรัฐสภาอย่างครอบคลุม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกรัฐสภามีข้อมูลและเอกสารวิชาการ รวมเอกสารที่การศึกษาวิจัย ประกอบการพิจารณาในการประชุม อภิปราย สัมมนา ศึกษาดูงาน อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน

4.2.3 รัฐสภาแห่งประเทศฟินแลนด์

ฟินแลนด์ แม้ว่าจะเป็นประเทศเล็ก ๆ ในภูมิภาคยุโรป แต่ก็ถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเกือบในทุกด้าน สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบและพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้ รวมทั้งในด้านนิติบัญญัติ โดยประเทศฟินแลนด์ใช้ระบบรัฐสภาเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่มีระบบสภาเดียว มีสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา เป็นหน่วยงานด้านธุรการในการให้บริการและสนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภาในทุกด้านและทุกภารกิจ รวมทั้งการให้บริการข้อมูลข่าวสารต่อสมาชิกรัฐสภา

โดยในส่วนของการให้บริการข้อมูลข่าวสารต่อสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมาธิการประจำรัฐสภา นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ใน 3 ส่วน คือ

(1) ห้องสมุดรัฐสภา (Library of parliament)

(2) หน่วยบริการด้านการวิจัย (Research Service)

(3) หน่วยงานด้านข้อมูลข่าวสารรัฐสภา (Office for Parliamentary Information)

โดยทั้ง 3 หน่วยงาน สองหน่วยงานแรก คือ ห้องสมุด และหน่วยงานบริการด้านการวิจัยมีภารกิจในภาพรวมเหมือนกัน คือให้บริการด้านข้อมูล เอกสาร และข่าวสารต่าง ๆ ต่อสมาชิกรัฐสภาและคณะกรรมาธิการประจำรัฐสภา รูปแบบของหนังสือ เอกสาร และสิ่งพิมพ์รวมทั้งให้บริการผ่านเครื่องมือข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและการสื่อสาร หรือผ่านระบบไอที นอกจากนี้ ยังให้บริการแก่บุคลากรที่เกี่ยวกับวงงานรัฐสภา และบุคคลภายนอก รวมทั้งผู้ช่วยสมาชิกรัฐสภา ทีมงานสมาชิกรัฐสภา ทีมงานคณะกรรมาธิการ และเจ้าหน้าที่ประจำรัฐสภา รวมถึงประชาชนทั่วไปในทุกสาขาอาชีพ ในด้านการบริการข้อมูลที่เกี่ยวกับกฎหมาย และร่างกฎหมายจะมีหน่วยงานให้บริการเฉพาะโดยมีห้อง บุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการสืบค้นอย่างครบถ้วน

ในขณะที่หน่วยงานข้อมูลข่าวสารรัฐสภา หรือ Office for Parliamentary Information จะรับผิดชอบการบริหารจัดการงานด้านกิจกรรมภายในรัฐสภา รวมทั้งดูแลระบบ Website และงานด้านการบริการข้อมูลต่อสาธารณชน งานด้านการจัดข้อมูลประกอบการพิจารณาในการประชุมรัฐสภา งานเกี่ยวกับการบรรยายและแถลงข่าว การประสานงานกับสื่อมวลชน การจัดเอกสารคู่มือ แผ่นพับ สูจิบัตร ปฏิทินการทำงานของสมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ เพื่อประชาสัมพันธ์และแจกจ่ายให้กับประชาชน และสื่อมวลชน

4.2.4 รัฐสภาสาธารณรัฐสิงคโปร์

รัฐสภาสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นระบบสภาเดี่ยวหน่วยงานที่ให้บริการสนับสนุนข้อมูล คือ หอสมุดรัฐสภาสิงคโปร์ โดยกลุ่มผู้ใช้บริการหลัก คือ สมาชิกรัฐสภา อดีตสมาชิกรัฐสภา ผู้ช่วยทางด้านนิติบัญญัติของสมาชิกรัฐสภา และข้าราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โดยห้องสมุดรัฐสภาทำหน้าที่เป็นศูนย์จัดเก็บเอกสาร สิ่งพิมพ์ของรัฐสภา รวมทั้งเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง รัฐสภา รัฐบาล การบริหารราชการ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ ประวัติศาสตร์

ห้องสมุดรัฐสภา เน้นการเข้าถึงสารสนเทศออนไลน์ โดยการแปลงเอกสารเป็นดิจิตอล โดยการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศดิจิตอลจะต้องคำนึงถึงการจัดเก็บ การทำดัชนี และความสะดวกในการสืบค้น รวมทั้งให้ความสำคัญในการสร้างพันธมิตรและความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เช่น หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดของหน่วยงานราชการ และห้องสมุดกฎหมาย โดยห้องสมุดรัฐสภา

ได้สำรวจความต้องการและพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการเป็นประจำ เพื่อที่จะสามารถจัดบริการที่สนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.5 รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี[15]

สภาแห่งชาติของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นรูปแบบสภาเดียว โดยห้องสมุดรัฐสภาเกาหลีมีทรัพยากรสารสนเทศมากมาย โดยกลุ่มเป้าหมายหลักในการให้บริการ คือ สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ บริการนักวิจัย บริการแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งการให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภาให้บริการออนไลน์ ให้บริการผ่านสังคมออนไลน์

การบริการที่เปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเชื่อมต่อข้อมูลห้องสมุดกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยนำทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด (Library Collection) มาเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) และอินสตราแกรม (Instagram) การนำสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้นี้เป็นบริการที่เสริมสร้างและดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการได้มากโดยกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ นักวิจัย และประชาชนทั่วไป โดยการบริการแบ่งเป็น

4.2.5.1. การบริการสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ มีบริการ ดังนี้

- การบริการข้อมูลวิชาการแก่สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
- การบริการข้อมูลการเสียภาษีของสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นประชาชนเกี่ยวกับการเมืองในลักษณะ Real time

4.2.5.2 การบริการนักวิจัย ซึ่งมีการพัฒนาการเชื่อมต่อของข้อมูล ดังนี้

- กำหนดโครงสร้างข้อมูลที่มีมาตรฐานตามมาตรฐานสากล
- การสร้างเครือข่ายใหม่โดยการแบ่งปันข้อมูลนักวิจัย/การวิจัย เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลของนักนักวิชาการของรัฐบาลผ่านระบบคลาวด์ (Cloud) เป็นแหล่งรวมข้อมูลทางวิชาการที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ
- เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลนักวิจัยหรือผู้แต่ง กับข้อมูลสถาบันการศึกษา และคู่ค้า คือสำนักพิมพ์ บริษัทที่ต้องการผลงานวิจัยให้สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวกขึ้น
- เป็นศูนย์กลางในการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพน่าเชื่อถือ โดยห้องสมุดรัฐสภาจะต้องหาเครื่องมือมาจัดการข้อมูล Big Data เหล่านี้

---

[15]จินตนา เอี่ยมคง และปรียานุช คลอวุฒิวัตน์. (2560). รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมสมาคมบรรณารักษ์รัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ประจำปี 2560 ณ สาธารณรัฐเกาหลี กรุงเทพมหานคร :สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร , หน้า 7-8 , 16 , 19

4.2.5.3 การบริการแก่ประชาชนทั่วไป มีบริการ ดังนี้

- การบริการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์
- การวิเคราะห์คู่มือ ตำราวิชาการ
- การบริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภา และการเลือกตั้ง เช่น สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ รายงานการประชุม ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ไม่สามารถหาจากแหล่งอื่นได้

ประเด็นสำคัญที่ห้องสมุดนำมาพิจารณาและเกิดเป็นบริการ (DaaS: Data as a Service) คือ ห้องสมุดรัฐสภามีภาระหน้าที่จำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมข้อมูลที่มีคุณภาพไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มีลักษณะเฉพาะของรัฐสภาที่หาที่อื่นไม่ได้ ทั้งนี้ ห้องสมุดจะต้องสามารถนำข้อมูลซึ่งมีอยู่มากมายมารวมกันและเชื่อมโยงกันได้ และต้องพิจารณาว่าอะไรคือ สิ่งที่ดีที่สุดที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ข้อมูลต้องมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ และหลากหลายรูปแบบ และต้องหาเครื่องมืออะไรมาใช้เชื่อมโยงข้อมูลภายนอกรัฐสภาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ดังนั้นจากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นบริการ DAAS จึงได้เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การทำให้ข้อมูลขนาดเล็กมีคุณค่ามากขึ้นและสามารถแบ่งปันข้อมูลที่มีค่าเหล่านี้เพื่อเผยแพร่สู่สังคม

บริการสารสนเทศของรัฐสภาเกาหลี ในปัจจุบัน ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1) กรณีที่สมาชิกรัฐสภามีคำถามที่เฉพาะเจาะจง สามารถเลือกขอรับบริการสารสนเทศเกี่ยวกับกฎหมายได้หลายช่องทางผ่าน 3 หน่วยงาน คือ ห้องสมุดรัฐสภา (NAL) สำนักบริการวิจัยรัฐสภา (NARS) และ สำนักงบประมาณของรัฐสภา (NABO) ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถส่งคำขอรับบริการผ่านระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์

2) สิ่งพิมพ์ที่จัดเตรียมไว้ให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา มีการจัดเตรียมสารสนเทศด้านกฎหมายที่อยู่ในกระบวนการนิติบัญญัติ และ สารสนเทศที่เป็นประเด็นน่าสนใจในขณะนั้น โดยจะมีการรวบรวมกฎหมายในประเทศ งานวิจัยกฎหมายต่างประเทศ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนั้น และจัดทำเป็นเอกสารใหม่ขึ้นมาเรียกว่า “Issue Brief on Foreign Laws” ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อสมาชิกรัฐสภาในการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้บางครั้งอาจจะนำประเด็นที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์มารวบรวมและสืบค้นข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพิ่มเติมและนำไปเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศด้วยจะทำให้เห็นภาพชัดขึ้น

สำหรับห้องสมุดรัฐสภาเกาหลีนั้น ได้มีการจัดตั้งแผนกใหม่ขึ้นมาชื่อ ฝ่ายการวิเคราะห์ข้อมูลรวม (Data Convergence Analysis Division) ซึ่งจะประกอบด้วย 2 งานย่อย คือ 1) การบริการข้อมูลรวม และ 2) การดำเนินการเกี่ยวกับ Cloud งานสำคัญของฝ่ายนี้เริ่มต้นจากโครงการนำร่องในการสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลวิชาการบนระบบ Cloud โดยรวบรวมสารสนเทศของผู้เชี่ยวชาญ

ในฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้สามารถสืบค้นได้ทันทีในลักษณะ Real Time ห้องสมุดรัฐสภาเกาหลีได้สนับสนุนงานนี้อย่างมากด้วยการสร้างยุทธศาสตร์ "การบริการสารสนเทศอย่างชาญฉลาด (Intelligent Information Service)" โดยมุ่งบริการข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์และสร้างคุณค่าของข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมาโดยการนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อรองรับปริมาณความต้องการสารสนเทศด้านนิติบัญญัติที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างรวดเร็วในแต่ละปี จึงเกิดบริการใหม่ที่สำคัญขึ้นมาอีกหนึ่งบริการ ได้แก่ การวิเคราะห์ Big Data และบริการสนับสนุนด้านกฎหมาย เพื่อทำหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ 1. พยากรณ์นโยบายและประเด็นทางกฎหมาย 2. วิเคราะห์แนวโน้มความคิดเห็นของสาธารณชน และ 3. การสนับสนุนด้านกฎหมายตามความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นรายบุคคล โดยบริการนี้มุ่งสนับสนุนบุคลากรในองค์กรของรัฐสภาเกาหลีและผู้ใช้บริการอื่น ๆ ของห้องสมุดเป็นหลัก ข้อมูลทุกอย่างจะถูกจัดเก็บอยู่บน Cloud โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมของสภาทุก ๆ อย่าง โดยจะมีการวิเคราะห์แล้วเอามานำเสนอใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ และตารางในลักษณะต่าง ๆ พยายามสร้างเป็น "ExoBrain" เพื่อให้บริการประชาชน คือ พยายามสร้างข้อมูลที่อาจกล่าวว่าเป็นสมองอันชาญฉลาดที่อยู่นอกร่างกาย มนุษย์ ทั้งนี้เพื่อให้ ExoBrain สามารถสนับสนุนการทำงานของนักกฎหมายและผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ห้องสมุดรัฐสภาเกาหลียังมีแผนที่จะนำ Big Data มาพัฒนาและสร้างบริการใหม่ ๆ ต่อไปในอนาคต รวมทั้งมีแผนที่จะสร้างความร่วมมือในการจัดการ Big Data กับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐในสาธารณรัฐเกาหลีด้วย เพื่อให้เกิดมาตรฐานการทำงานในระดับประเทศ

4.3 การวิเคราะห์การศึกษาการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ

ในการศึกษาการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ 5 ประเทศ ประกอบด้วย 1) ประเทศอินเดีย 2) ประเทศแคนาดา 3) ประเทศฟินแลนด์ 4) สาธารณรัฐสิงคโปร์ และ 5) สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้มุ่งศึกษาในเรื่องฐานข้อมูลและการให้บริการของแต่ละประเทศที่ได้จัดทำไว้สนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับรูปแบบการบริการข้อมูล ชนิดของข้อมูล/ ข่าวสาร ประเภทของผู้รับบริการ รวมทั้งได้วิเคราะห์จุดเด่นในการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาแต่ละประเทศ โดยได้จัดทำเป็นตารางการศึกษาเปรียบเทียบ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงการศึกษาเปรียบเทียบการบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภา

ที่	รัฐสภาประเทศ/ผู้รับบริการ	รูปแบบการบริการข้อมูล	ข้อมูล/เอกสาร	จุดเด่น
1	**รัฐสภาอินเดีย** ผู้รับบริการ ประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ นักศึกษา และ ประชาชนทั่วไป	- ให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภาอินเดีย เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีคณะกรรมาธิการห้องสมุดตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎรกำกับดูแล - ให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านระบบไอที	- บริการข้อมูลข่าวสารในรูปแบบหนังสือ ข้อมูลวิชาการ เอกสารวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่างๆ	- ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยและตรงกับความต้องการของสมาชิกรัฐสภา - ให้ความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยและค้นคว้าข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกรัฐสภาและประชาชนเป็นอย่างมาก - เปิดกว้างให้บุคคลภายนอกเข้ารับบริการ
2	**รัฐสภาแคนาดา** ผู้รับบริการ ประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภา นักศึกษา และประชาชน ทั่วไป	- ให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภาแคนาดาเป็นหน่วยงานภายในของรัฐสภา - เน้นการให้บริการข้อมูลเอกสาร และข่าวสารต่อสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมาธิการ - ให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านระบบไอที	- บริการข้อมูลข่าวสารในรูปแบบหนังสือ ข้อมูลวิชาการ เอกสาร งานวิจัย และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยมีหนังสือมากกว่า 6 แสนเล่ม และเอกสารต่างๆ มากกว่าล้านฉบับ ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคม วัฒนธรรม และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภารกิจรัฐสภา	- ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนข้อมูลให้สมาชิกรัฐสภาประกอบการพิจารณาในการประชุมอภิปราย สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน - เปิดกว้างให้บุคคลภายนอกเข้ารับบริการ
3	**รัฐสภาฟินแลนด์** ผู้รับบริการ ประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ บุคคลในวงงาน รัฐสภา ผู้ช่วย	- ให้บริการผ่านหน่วยงานภายในของรัฐสภา 3 ส่วน คือ 1) ห้องสมุดรัฐสภา 2) หน่วยบริการด้านวิจัย	- บริการข้อมูลข่าวสารในรูปแบบหนังสือ ข้อมูลวิชาการ เอกสารวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่างๆ	- ในด้านการบริการข้อมูล เกี่ยวกับกฎหมายและร่างกฎหมายมีหน่วยงานให้บริการเฉพาะ โดยมีห้องบุคลากร อุปกรณ์ และ

ที่	รัฐสภาประเทศ/ผู้รับบริการ	รูปแบบการบริการข้อมูล	ข้อมูล/เอกสาร	จุดเด่น
	สมาชิกรัฐสภาและทีมงาน เจ้าหน้าที่รัฐสภาและประชาชนทั่วไป	3) หน่วยงานข้อมูลข่าวสารด้านรัฐสภา - ให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านระบบไอที		เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการสืบค้นอย่างครบถ้วน - มีหน่วยงานข้อมูลข่าวสาร รัฐสภาเพื่อให้บริการข้อมูลต่อสาธารณชนโดย เฉพาะ
4	**รัฐสภาสิงคโปร์** ผู้รับบริการ ประกอบด้วย สมาชิกรัฐสภา ผู้ช่วยด้านนิติบัญญัติของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	- ให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภา - ให้บริการออนไลน์	- ให้บริการเอกสารสิ่งพิมพ์ของรัฐสภา - เอกสารมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง รัฐสภา รัฐบาล การบริหารราชการ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ ประวัติศาสตร์	- มีการสำรวจความต้องการและพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการเป็นประจำเพื่อนำผลมาจัดบริการที่สนับสนุนการทำงานของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ - การจัดทำฐานข้อมูลคำนึงถึงการจัดเก็บการทำดัชนี เพื่อความสะดวกในการสืบค้น - เน้นการเข้าถึงสารสนเทศออนไลน์
5	**รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี** ผู้รับบริการ ประกอบด้วย สมาชิกสมัชชาแห่งชาตินักวิจัยและประชาชนทั่วไป	- ให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภา - ให้บริการออนไลน์ - ให้บริการผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	- ข้อมูลวิชาการ - วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นประชาชน เกี่ยวกับการเมืองในลักษณะ Real time	- การนำสื่อสังคมออนไลน์ มาระยุกต์ใช้ในการให้บริการเป็นการเสริมสร้าง และดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการได้มาก - ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆอย่างรวดเร็วเพื่อสนับสนุนข้อมูลให้แก่สมาชิกรัฐสภา

ที่	รัฐสภาประเทศ/ผู้รับบริการ	รูปแบบการบริการข้อมูล	ข้อมูล/เอกสาร	จุดเด่น
				- มีการจัดเตรียมข้อมูลที่มีคุณภาพมีลักษณะเฉพาะของรัฐสภาที่หาที่อื่นไม่ได้ คัดข้อมูลมีคุณภาพน่าเชื่อถือหลากหลายไว้ให้บริการ - ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงข้อมูลกับภายนอก - มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบ กฎหมายและจัดทำเป็นเอกสารใหม่เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานให้สมาชิกรัฐสภา

จากตารางการศึกษาเปรียบเทียบการบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาทั้ง 5 ประเทศ ดังกล่าวข้างต้น ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกรัฐสภาโดยภาพรวมทั้ง 5 ประเทศ ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการให้บริการข้อมูลวิชาการแก่สมาชิกรัฐสภา เป็นลำดับแรก เพื่อสนับสนุนการทำงานของสมาชิกรัฐสภาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อมูลสนับสนุนการพิจารณาและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างเพียงพอ มีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบใหม่มาให้บริการและเปิดกว้างให้ประประชาชนเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านรูปแบบการบริการข้อมูล

ในการให้ข้อมูลของทั้ง 5 ประเทศ เป็นการให้บริการผ่านห้องสมุดรัฐสภาเป็นหลัก โดยห้องสมุดจะเป็นหน่วยงานภายในของรัฐสภา ในการให้บริการด้านข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา นอกจากนี้ใน**รัฐสภาฟินแลนด์**มีหน่วยงานที่เพิ่มเติมจากห้องสมุดอีก 2 หน่วยงานในการทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลให้กับสมาชิก คือมีหน่วยบริการด้านวิจัยและหน่วยข้อมูลข่าวสารด้านรัฐสภา ส่วนในด้านการให้บริการนั้น ทั้ง 5 ประเทศ ให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านระบบไอที โดยสาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

2) ด้านข้อมูล/เอกสาร

ทั้ง 5 ประเทศ มีการบริการข้อมูลข่าวสารในรูปแบบหนังสือ ข้อมูลวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เอกสารวิจัย โดยรัฐสภาสิงคโปร์จะเน้นเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง รัฐสภา รัฐบาล เป็นต้น ส่วน**รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี** จะให้บริการข้อมูลที่แตกต่างจากประเทศอื่น โดยเป็นข้อมูลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการเมืองในลักษณะ Real Time มีข้อมูลที่วิเคราะห์จากสื่อสังคมออนไลน์ คู่มือตำราวิชาการ มีข้อมูลที่เชื่อมโยงข้อมูลนักวิจัยกับสถาบันการศึกษา

3) ด้านผู้รับบริการ

ด้านผู้รับบริการพบว่าทั้ง 5 ประเทศ มีผู้รับบริการที่เหมือนกัน คือ สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมาธิการ บุคคลในวงงานรัฐสภา ประชาชนทั่วไป ยกเว้น**รัฐสภาสิงคโปร์**ที่ไม่เปิดให้บริการประชาชน

4) จุดเด่น

จากการศึกษา เปรียบเทียบการบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาของทั้ง 5 ประเทศ นั้น พบว่าแต่ละประเทศมีการจัดเตรียมข้อมูลและมีการสร้างฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภาในบางเรื่องที่คล้ายคลึงกัน และในบางเรื่องที่แตกต่างกัน ดังนี้

- <u>ด้านการเข้าถึงข้อมูล</u> ซึ่งทั้ง 5 ประเทศ ยกเว้น สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญกับการ เปิดกว้างให้บุคคลภายนอกหรือประชาชนเข้ามารับบริการด้านข้อมูลจากรัฐสภาด้วย โดยรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี มีจุดเด่นในการนำสื่อสังคมออนไลน์มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการเพื่อดึงดูด ความสนใจ
- <u>ด้านบริการข้อมูล</u> ทั้ง 5 ประเทศ ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับด้านกฎหมายและด้านอื่นๆ ให้มีความทันสมัย ตรงกับความต้องการของสมาชิกรัฐสภา โดยมี**รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี**ที่แตกต่างจากประเทศอื่น โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร โดยมีการจัดเตรียมข้อมูลที่มีคุณภาพ มีลักษณะเฉพาะของรัฐสภาที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และหลากหลายไว้ให้บริการ มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงข้อมูลกับภายนอก สร้างเครือข่ายใหม่ โดยการแบ่งปันข้อมูลนักวิจัย/การวิจัย มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายและจัดทำเป็นเอกสารใหม่ และ**รัฐสภาฟินแลนด์**ซึ่งมีหน่วยงานข้อมูลข่าวสารรัฐสภาที่ให้บริการข้อมูลแก่สาธารณชนโดยเฉพาะ
- <u>ด้านการจัดทำฐานข้อมูล</u>**รัฐสภาสิงคโปร์**มีการจัดทำฐานข้อมูล โดยคำนึงถึงการจัดเก็บ การทำดัชนีเพื่อความสะดวกในการสืบค้น รวมทั้งมีการสำรวจความต้องการและพฤติกรรมของการใช้สารสนเทศของผู้ใช้บริการเป็นประจำ เพื่อนำผลมาจัดบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น **รัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลี** จัดทำฐานข้อมูลโดยให้

ความสำคัญกับการเชื่อมโยงข้อมูลกับภายนอก สร้างเครือข่ายในการแบ่งปันข้อมูลนักวิจัย/การวิจัย

4.4 บทสรุปจากการศึกษาการจัดทำฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ

จากการศึกษาจุดเด่นในการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาทั้ง 5 ประเทศ แล้ว คณะผู้ศึกษาพบว่าทั้ง 5 ประเทศ มีการจัดการฐานข้อมูล การบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาให้แก่สมาชิกรัฐสภา ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา รวมทั้งประชาชนทั่วไปในรูปแบบที่คล้ายคลึงและรูปแบบที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ซึ่งทำให้คณะผู้ศึกษาได้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมฐานข้อมูลและความหลากหลายในรูปแบบการให้บริการ การเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภาของประเทศเหล่านั้น โดยคณะผู้ศึกษาสามารถนำจุดเด่นของแต่ละประเทศมาเป็นแนวทางและปรับใช้กับการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ต่อไป โดยในการดำเนินการบางเรื่องสามารถดำเนินการได้ทันทีและบางเรื่องต้องเป็นระดับนโยบายของสำนักงานฯ ดังนี้

1) ฐานข้อมูลที่ดีควรมีข้อมูลวิชาการที่สำคัญและจำเป็น มีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา เป็นข้อมูลที่พร้อมใช้ผ่านการศึกษาวิเคราะห์ จัดทำและจัดเรียงอย่างเป็นระบบ สืบค้นได้ง่าย ทันสมัยตลอดเวลา

2) การเข้าถึงฐานข้อมูลควรเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น ซึ่งประชาชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง และด้วยความสะดวกเข้าถึงได้ง่ายผ่านทางช่องทางไอทีและสื่อสังคมออนไลน์

3) การสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายกับสถาบันวิชาการต่างๆ หน่วยงานราชการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเชื่อมโยงข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกัน แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน

4) การสร้างนวัตกรรมในการให้บริการด้านข้อมูลและการบริการวิจัยใหม่ๆ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ มุ่งบริการข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์และสร้างคุณค่าของข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมาโดยนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อรองรับต่อความต้องการของผู้ใช้บริการยุคใหม่

5) การจัดตั้งหน่วยงาน/กลุ่มงาน/ผู้รับผิดชอบหลักโดยเฉพาะในการจัดการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูล จัดทำ คัดเลือก วิเคราะห์ ปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้รองรับการให้บริการด้านข้อมูลแก่สมาชิกวุฒิสภา และประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.5 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการที่คณะผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในเชิงลึกนั้น ได้รับข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

4.5.1 พลเรือเอก ชุมนุม อาจวงษ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และในฐานะรองประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ได้ให้แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาข้อมูลของสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อรองรับตามแผนการปฏิรูปประเทศ

กรณีการปฏิรูปประเทศกับการบริหารจัดการข้อมูล ปัญหาที่สำคัญ คือ ยังไม่มีฐานข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลกลางในการรองรับข้อมูล (Big Data) จากการศึกษาพบว่า การจะปฏิรูปประเทศให้สำเร็จต้องมีฐานข้อมูลในการกำกับดูแลบริหารราชการแผ่นดินและฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานต้องสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกัน จึงถือว่าเป็นฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า มีประสิทธิผลต่องบประมาณแผ่นดิน โดยคณะกรรมาธิการบริหารราชการแผ่นดิน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้เสนอระบบการพัฒนาข้อมูลการบริหารราชการแผ่นดินแบบประชารัฐไปยังรัฐบาล ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ สำหรับระบบการพัฒนาข้อมูลบริหารราชการแผ่นดินนั้นจะมีลักษณะการแปลงข้อมูลให้เป็นดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการ (Data transformation) โดยใช้หลักการบริหารข้อมูล 2 ข้อ คือ

1) การบริหารปฏิบัติงานภาครัฐ Public Sector Performance Management การบริหารปฏิบัติงานภาครัฐจะเป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานว่าได้ผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดทางด้านงบประมาณหรือไม่ เครื่องมือนี้มิใช่วัดแค่ตัวบุคคล แต่เป็นการวัดทั้งระบบ โดยวัด Performance ของผู้ออกนโยบาย ผู้วางแผน และผู้ปฏิบัติ ครอบคลุมตั้งแต่ระดับกระทรวง ไปจนถึงระดับปฏิบัติ องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรมหาชนที่รัฐดูแล การแปลงข้อมูลการปฏิบัติงานให้เป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบจะนำเข้ามาสู่การบริหารจัดการ มีการติดตาม ประเมินผลอย่างเบ็ดเสร็จว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามตัวชี้วัดหรือไม่ จึงเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่ได้ใช้ดุลพินิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีเกณฑ์มาตรฐานเป็นข้อกำหนด จึงเป็นข้อดีของการใช้ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2) การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในระบบการบริหารปฏิบัติงานภาครัฐ ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในระบบสามารถนำไปตรวจสอบได้ทันทีกรณีมีการทุจริตหรือกระทำผิดสามารถนำรายงานจากระบบฐานข้อมูลมาตรวจสอบและกล่าวโทษได้ ซึ่งการนำข้อมูลเข้าต้องมีความถูกต้องโดยมีพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ควบคุมอยู่

ในส่วนสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถใช้ประโยชน์ในการติดตามการบริหารของรัฐบาลได้เป็นการติดตามด้วยระบบข้อมูล ปัญหาใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากปัญหาเรื่องข้อมูลแล้วยังมีปัญหาเกี่ยวกับการนำข้อมูลสื่อสารลงสู่ภาคประชาชนด้วย ดังนั้น ระบบการบริหารปฏิบัติงาน

ภาครัฐจะเป็นเครื่องมือที่ตอบโจทย์ทั้งหมดนอกจาก ระบบ Performance Management System แล้วยังมีระบบ ERP ระบบนี้ก็เป็นระบบการบริหารทรัพยากรจะเป็นเครื่องมือที่มา Support ในเรื่องการบริหารการกำกับดูแลหน่วยงานภาครัฐ นอกจากการกำกับดูแลตามปกติ คือ การกำกับภายในกระทรวงการกำกับดูแลโดยหน่วยตรวจสอบองค์กรอิสระต่าง ๆ ก็สามารถที่จะใช้ส่งทรัพยากรต่าง ๆ คือ การบริหารงบประมาณส่วนหนึ่งนั่นเอง ว่ามีการคุ้มค่า มีประสิทธิผลหรือไม่ เพราะฉะนั้นเครื่องมือนี้จะตอบ 2 อย่าง ตอบทั้งเรื่องประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความคุ้มค่า และเป็นระบบที่ใช้ในต่างประเทศรวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศด้วย โดยเฉพาะ Performance Management ใช้ในประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหมด อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ระบบ Performance Management ในการเป็น Public Sector Performance Management ดังนั้นในการปฏิรูปประเทศต้องมีการบูรณาการฐานข้อมูลเป็น BIG DATA

นางวรารัตน์ อติแพทย์ อดีตเลขาธิการวุฒิสภา ในฐานะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา และประธานคณะอนุกรรมการข้าราชการรัฐสภา สรรหา พัฒนาและส่งเสริมสมรรถภาพข้าราชการ ในคณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา ได้ให้ข้อคิดเห็นในกรณีดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

1) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลของคณะกรรมาธิการคณะต่างๆ ที่ได้มีการศึกษาเรื่องต่าง ๆไว้ และในบางครั้งในเรื่องเดียวกันมีคณะกรรมาธิการหลายคณะได้ศึกษา รวมถึงเมื่อมีการเปลี่ยนกรรมาธิการในคณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ จะมีการศึกษาเรื่องใหม่ซึ่งอาจเป็นการซ้ำซ้อนกับข้อมูลที่เคยมีการศึกษามาแล้ว ดังนั้น ควรจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวและต้องบูรณาการให้สามารถเรียกใช้งานได้อย่างรวดเร็ว และสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้ง่าย แต่ในบางกรณีต้องมีการกำหนดชั้นความลับในการเข้าถึงไว้ด้วย

2) การเชื่อมโยงฐานข้อมูลอันจำเป็นกับหน่วยงานราชการ ฝ่ายบริหาร เช่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อตรวจสอบประวัติของบุคคลต่าง ๆ ที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งในกรณีที่ต้องสรรหาจากวุฒิสภา

3) การเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับภาคีเครือข่าย เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน รวมถึงกระทรวงต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูล อีกทั้ง ข้อมูลในการที่ต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะต้องทำในภาพรวม

จากบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวข้างต้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีความเห็นสอดคล้องกันของการที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องมีการบูรณาการฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งภายในองค์กรที่มีอยู่ให้มีการจัดเก็บอย่างมีระบบ รวมทั้งให้มีการเข้าถึงได้ง่าย โดยต้องบูรณาการจัดทำแผนในการจัดเก็บข้อมูล การกำหนดชั้นความลับของการเข้าถึง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล อีกทั้งยังต้องเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยราชการภายนอก อันประกอบด้วย กระทรวง กรม และหน่วยงาน

ต่าง ๆ เพื่อมีฐานข้อมูลในการติดตามของสมาชิกวุฒิสภาในการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวโดยเฉพาะคือ การติดตามการปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับต้องมีข้อมูลทางวิชาการของภาคีเครือข่ายของสถาบันการศึกษาหรือสถาบันที่มีการวิจัย เป็นต้น

4.6 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ

โดยที่พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติ แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์และแผนการปฏิรูปประเทศ ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการติดตาม การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการข้อมูลต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐที่มีขนาดใหญ่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ร่วมกับ NECTEC ได้จัดให้มีระบบ eMENSCR (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform: eMENSCR) ขึ้นเพื่อใช้ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐซึ่งต้องดำเนินการในแผนงาน โครงการ หรือการดำเนินการใดๆ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ระบบ eMENSCR มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ ที่เชื่อมโยงจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างบูรณาการ โดยหลักการทำงานของระบบ ดังนี้

- เป็นระบบ Paperless System เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- เป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นบูรณาการ
- สามารถเผยแพร่รายงานสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล
- ช่วยลดต้นทุนการดเนินงาน รวมทั้งช่วยลดภาระการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการชี้แจงต่างๆ ของหน่วยงาน

หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ดังนี้

1) ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ (มาตรา 6 วรรคสอง)

2) ให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ในการวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะ (มาตรา 24 วรรคแรกและวรรคสอง)

3) รายการผลการติดตามการดำเนินการภายในระยะเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะสำนักงานเลขานุการ (มาตรา 25 วรรคแรก)

4) กรณีการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ หน่วยงานของรัฐ (หัวหน้าหน่วยงาน) ให้ความร่วมมือให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไข ปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น และดำเนินการตามที่ตกลงร่วมกัน แล้วรายงานให้กรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ (มาตรา 6 (2))

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ต้องบันทึกข้อมูลโครงการและงานที่หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศและมีหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศเป็นรายไตรมาสในระบบ eMENSCR ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประมวลผลและจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ เสนอต่อที่ประชุมร่วมของประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติฝ่ายตุลาการ องค์อิสระและองค์กรอัยการ รัฐสภา รวมถึงรายงานผลงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบด้วย

ภาพที่ 4.2 แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของระบบ EMENSCR

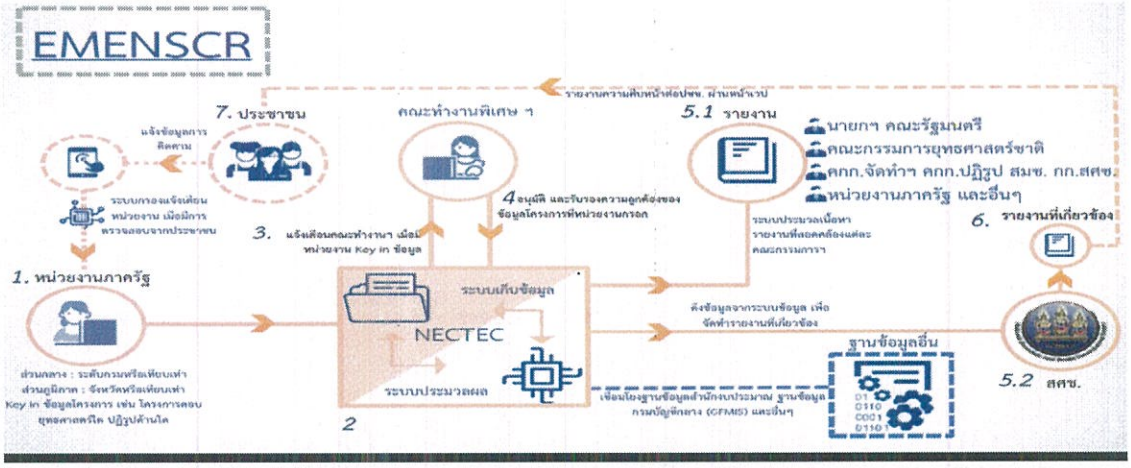

ที่มา: เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, http://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/PPT_20180508.pdf, สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2561.

4.7 ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาเอกสารวิชาการ ตำราและบทความที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ผลการศึกษาการจัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่มีอยู่ในปัจจุบัน รูปแบบและแนวทางการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ และแนวทางการปรับปรุงหรือยกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยพบว่า ในการจัดทำฐานข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานั้น ปัจจุบันสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีการจัดทำเว็บไซต์ www.senate.go.th โดยมีข้อมูลที่สำคัญหลายประการซึ่งสนองตอบต่อ หน้าที่และอำนาจ รวมทั้งบทบาทของวุฒิสภาในบริบทของกฎหมายและช่วงเวลาในขณะนั้น แต่เมื่อวิเคราะห์โดยละเอียดแล้ว พบว่า เว็บไซต์ www.senate.go.th ซึ่งเป็นฐานข้อมูลสำคัญดังกล่าว มีสภาพปัญหา กล่าวคือ การจัดการข้อมูลมีความซ้ำซ้อน ขาดการรวมเก็บไว้ในฐานข้อมูล และขาดระบบจัดการฐานข้อมูล ที่ดี ข้อมูลบางส่วนมีความไม่ทันสมัยหรือมีความผิดพลาด ยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 270 คือ หน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

จากการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศ จำนวน 5 ประเทศ ประกอบด้วย 1) ประเทศอินเดีย 2) ประเทศแคนาดา 3) ประเทศฟินแลนด์ 4) สาธารณรัฐสิงคโปร์ และ 5) สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งมีการจัดทำฐานข้อมูลและการให้บริการในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา พบว่า รูปแบบการบริการข้อมูล ชนิดของข้อมูลข่าวสาร และประเภทของผู้รับบริการ มีจุดเด่นคือ การบริการข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาให้แก่สมาชิกรัฐสภาผู้ที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภา รวมทั้งประชาชนทั่วไปในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันอยู่บ้าง ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ แต่หากจะนำจุดเด่นของแต่ละประเทศมาเพื่อเป็นแนวทางและปรับใช้กับการเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนั้น จากการวิเคราะห์ก็จะพบว่า จุดเด่นสำคัญที่ควรนำมาเพื่อแนวทางการพัฒนาฐานข้อมูลของวุฒิสภา กล่าวคือ ฐานข้อมูลที่ดีควรมีข้อมูลวิชาการที่สำคัญและจำเป็น มีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมาชิกวุฒิสภา เป็นข้อมูลที่พร้อมใช้โดยผ่านการศึกษาวิเคราะห์ จัดทำและจัดเรียงอย่างเป็นระบบ สืบค้นได้ง่าย ทันสมัยตลอดเวลา และการเข้าถึงฐานข้อมูลมีการเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมและจำเป็น ซึ่งประชาชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและด้วยความสะดวก

เข้าถึงได้ง่ายผ่านทางช่องทางเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ มีการสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายกับสถาบันวิชาการต่าง ๆ หน่วยงานราชการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการเชื่อมโยงข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกัน แบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสร้างนวัตกรรมในการให้บริการด้านข้อมูลและการบริการวิจัยใหม่ ๆ การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติ มุ่งบริการข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์และสร้างคุณค่าของข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมา โดยนำเทคโนโลยี Big Data มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อรองรับต่อความต้องการของผู้ใช้บริการยุคใหม่ นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งหน่วยงาน กลุ่มงาน หรือผู้รับผิดชอบหลักโดยเฉพาะในการจัดการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูล จัดทำ คัดเลือก วิเคราะห์ ปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน รวมทั้งติดตามประเมินผลการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล เพื่อนำผลมาประเมินและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้รองรับการให้บริการด้านข้อมูลแก่สมาชิกวุฒิสภา และประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี นอกจากจะได้มีการศึกษาฐานข้อมูลปัจจุบันของวุฒิสภาโดยเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลของรัฐสภาต่างประเทศเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 270 คือ หน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แล้ว คณะผู้ศึกษายังได้มีการศึกษาเปรียบเทียบหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อแสวงหาต้นแบบหรือแนวทางที่เหมาะสม โดยพบว่า มีการจัดทำระบบ eMENSCR ขึ้น เพื่อเป็นช่องทางให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มีหน้าที่ต้องบันทึกข้อมูลโครงการและงานที่หน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศและหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศเป็นรายไตรมาสในระบบดังกล่าว โดยส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ตามระเบียบที่ สศช. จะกำหนดขึ้น โดย สศช. มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ เสนอต่อที่ประชุมร่วมของประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์อิสระ และองค์กรอัยการ รัฐสภา รวมถึงรายงานผลงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบด้วย ซึ่งทางคณะผู้ศึกษา เห็นว่าระบบบ eMENSCR นี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้สามารถนำเอาข้อมูลสำคัญที่หน่วยงานต่าง ๆ ป้อนเข้าสู่ระบบมาเพื่อทำการวิเคราะห์ แต่จากการวิเคราะห์มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าจะสามารถเข้าไปเชื่อมโยงฐานข้อมูลในปัจจุบันของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้อย่างไร และจะสามารถนำ

ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำเอามาวิเคราะห์และจัดทำเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาหรือเอกสารประกอบการพิจารณาให้แก่สมาชิกวุฒิสภาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วยวิธีการอย่างไร

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาว่า แม้ในอนาคตอาจจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบ eMENSCR ได้และมีข้อมูลพร้อมก็ตาม แต่หากในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาต้องการข้อมูลจะมีการดำเนินการอย่างไรให้สมาชิกวุฒิสภาทราบว่า หน่วยงานฝ่ายธุรการ กล่าวคือ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีส่วนงานใดที่จะสามารถสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภาได้ ซึ่งอาจจะจัดตั้งเป็นศูนย์บริการทางวิชาการ สำนักวิชาการ หรือหอสมุดวุฒิสภา ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในที่พร้อมที่จะมีข้อมูลสำหรับสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณารายงานของหน่วยงานของรัฐได้ จึงเห็นว่าควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องระบบงาน ระบบบุคลากร และอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากรทั้งหลาย หรือไม่ รวมทั้งมีการจัดฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ ซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลปัจจุบันที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา การศึกษาเปรียบเทียบการจัดทำฐานข้อมูลของต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่าในการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาในปัจจุบันพบว่าตอบสนองเฉพาะบทบาทของวุฒิสภาตามบทหลักเท่านั้น ยังไม่ตอบสนองวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล กล่าวคือยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 270 คือ หน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ยังไม่มีการดำเนินการจัดทำหรือเพิ่มฐานข้อมูลด้านนี้ไว้ในเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา นอกจากนี้ ยังคงมีสภาพปัญหาของการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนสมาชิกวุฒิสภาในเว็บไซต์ www.senate.go.th หลายประการ อาทิ ความซ้ำซ้อนของข้อมูล ข้อมูลในฐานข้อมูลบางส่วนมีความไม่ทันสมัยหรือมีความผิดพลาด ขณะเดียวกันเมื่อศึกษาเปรียบเทียบฐานข้อมูลของต่างประเทศและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว พบว่าฐานข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายังต้องมีการปรับปรุงหรือบูรณาการฐานข้อมูลค่อนข้างมาก ทั้งการบูรณาการฐานข้อมูลที่อยู่ภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และฐานข้อมูลที่อยู่ภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ต้องมีการบูรณาการเชิงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้สอดคล้องและตอบสนองหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามบทหลักและบทเฉพาะกาลอย่างครบถ้วนและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประกอบกับจากการศึกษาพบว่าส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในปัจจุบัน ยังไม่มีสำนักใดที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงและมีความพร้อมของบุคลากรเพื่อรองรับงานด้านการปฏิรูปประเทศได้ ดังนั้น เพื่อให้การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อการปฏิรูปประเทศสำหรับสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการภายใน คณะผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางการดำเนินการดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ด้านการบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

เนื่องจากฐานข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศมาจากข้อมูลในระบบ EMENSCR (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform) แต่อย่างไรก็ดีฐานข้อมูลจากระบบ EMENSCR เพียงแหล่งเดียว อาจไม่เพียงพอให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภายกระดับการให้บริการฐานข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้อย่างเพียงพอดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการบูรณาการฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ดังนี้

1) กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานธุรการของวุฒิสภามีสิทธิเข้าถึงข้อมูลในระบบ EMENSCR (Electronic Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

2) เพื่อประโยชน์ในการได้มาซึ่งข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ควรกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะหน่วยงานธุรการของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในความดูแลของหน่วยงานรัฐอื่น โดยเฉพาะข้อมูลด้านงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณและการรายงานผลการดำเนินงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) ในกรณีที่วุฒิสภาพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับรายงาน มีไม่เพียงพอต่อการติดตามและตรวจสอบหรือประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีอำนาจเรียกข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

4) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ และบูรณาการ ฐานจากระบบ eMENSCR ของหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงบประมาณกรมบัญชีกลาง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง รวมถึงฐานข้อมูลของรัฐสภา จากส่วนราชการภายในที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

4.1) สำนักกรรมาธิการทั้งสามสำนัก เพื่อนำข้อมูลในการศึกษาของคณะกรรมาธิการด้านต่าง ๆ ที่มีทั้งหมด รวมถึงการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ตามรายงานของคณะกรรมาธิการ

4.2) สำนักวิชาการ เพื่อจัดเก็บข้อมูลรายงานการศึกษาวิจัยที่มีอยู่ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ได้เคยศึกษาวิจัยด้านต่าง ๆ

4.3) สำนักงานประธานวุฒิสภา ซึ่งมีข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ที่ประชาชนได้เสนอต่อประธานวุฒิสภาและได้มีการติดตามการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

4.4) สำนักการประชุม ร่างพระราชบัญญัติตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 266 ฉบับ (ซ้ำด้าน 9 ฉบับ) ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วจำนวน 36 ฉบับ ดังนั้นจะมีกฎหมายที่จะเสนอมายังรัฐสภาในระยะเวลา 5 ปี จำนวน 231 ฉบับ

4.5) สำนักกฎหมาย เพื่อจัดเก็บฐานข้อมูลเกี่ยวกับบทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งจะมีทั้งข้อมูลทางวิชาการและข้อมูลในการอภิปรายที่สำคัญในวาระสองและวาระสาม รวมถึงปัจจุบันมีการติดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ออกไปและต้องจัดทำกฎหมายลำดับรองประกอบด้วย เช่น ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ต้องมีการนำมาบูรณาการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันให้สะดวกต่อการเข้าถึงและค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 5.1 ระบบฐานข้อมูลด้านการปฏิรูปประเทศของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

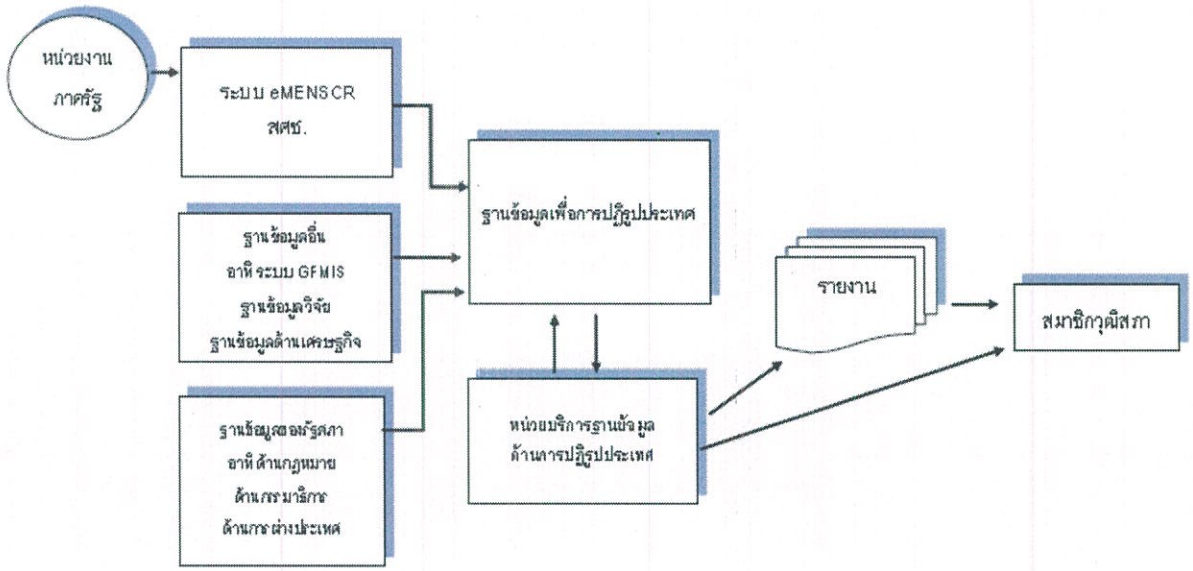

5.2.2 ข้อเสนอแนะด้านโครงสร้างขององค์กร

1) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องจัดตั้งหน่วยรับผิดชอบงานเฉพาะกิจเพื่อรับผิดชอบงานติดตามแผนการปฏิรูปประเทศเป็นการเฉพาะ เป็นส่วนราชการระดับสำนัก แบ่งส่วนราชการภายในเป็นกลุ่มงานซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำข้อมูล บทวิเคราะห์แผนปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านเพื่อสนับสนุนการติดตาม เสนอแนะให้กับสมาชิกวุฒิสภา โดยหน่วยงานดังกล่าวจะประกอบไปด้วยข้าราชการประจำของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการและดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบราชการ และมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกที่มีความรู้เฉพาะในแต่ละด้านของแผนปฏิรูปประเทศรวมถึงบุคลากรที่มีทักษะด้านการวิเคราะห์สามารถจัดการฐานข้อมูลในแต่ละด้านได้อย่างเป็นระบบ

2) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องสรรหาและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้หลากหลาย ทั้งผู้เชี่ยวชาญในทุกด้านของแผนปฏิรูปประเทศ บุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์และจัดการข้อมูล บุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงานและบริหารงานทั่วไป

ภาพที่ 5.2 โครงสร้างสำนักติดตามแผนปฏิรูปประเทศ

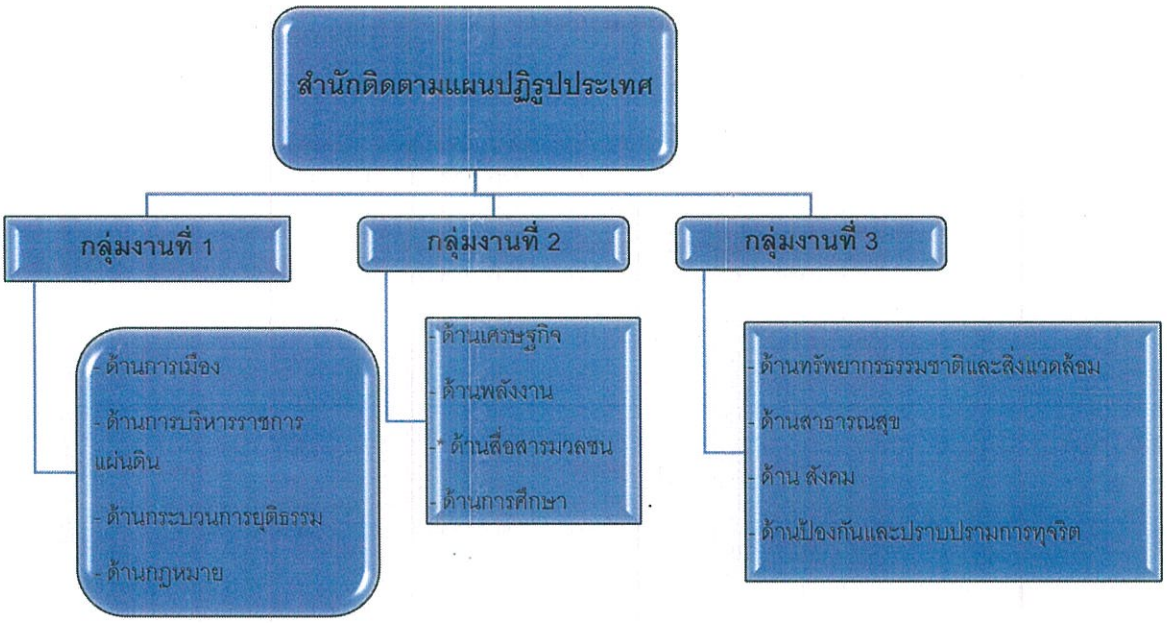

5.2.3 ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ

1) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาควรอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ออกระเบียบเบิกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจเฉพาะงานของวุฒิสภา หากเบิกจ่ายด้วยระเบียบของฝ่ายบริหารอาจทำให้การเบิกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น อาทิ ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็น เป็นไปโดยไม่คล่องตัวและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

2) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภามีหน้าที่จัดเตรียมงบประมาณให้เพียงพอ สำหรับการจัดสรรบุคลากร ระบบงานพื้นฐานที่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิภาในการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องจัดเตรียมงบประมาณเพื่อจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่มีหน่วยจัดเก็บข้อมูลที่รวดเร็ว งบประมาณด้านโปรแกรมประยุกต์ ค่าบริหารจัดการระบบ

4) สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต้องจัดเตรียมงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากรผู้ดูแลระบบฐานข้อมูล (Data Administrator)

บรรณานุกรม

จินตนา เอี่ยมคง และปรียานุช คลอวุฒิวัตน์. รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมสมาคมบรรณารักษ์รัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ประจำปี 2560 กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560.

ชุมนุม อาจวงษ์. (1 พฤษภาคม 2561). สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ.

ประกาศสำนักนายรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ, (2561, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 24 ก., เล่ม 1-6.

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560, (2560, 31 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 79 ก., หน้า 13-23,

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40ก วันที่ 6 เมษายน 2560.

รายงานการเดินทางเข้าร่วมประชุมสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด และสมาคมบรรณารักษ์รัฐสภาเอเชียและแปซิฟิก ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2556.

วรารัตน์ อติแพทย์. (1 พฤษภาคม 2561). กรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ.

สรุปผลการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560.

ภาพรวมแผนปฏิรูปประเทศ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. ภาพรวมแผนปฏิรูปประเทศ. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2559). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564).

อภิวัฒน์ สุดสาว. "วุฒิสภา" ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จุลนิติ ปี 14 ฉบับที่ 4 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2560).

ประวัติผู้ศึกษา

1. ชื่อ-สกุล นายชูชาติ หอมจันทึก

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานฝึกอบรมและสัมมนา
(นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ)

คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ 493/157 ถ.ประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ
กทม. 10800

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9116 มือถือ : 062-594-2481

2. ชื่อ-สกุล นางนพวรรณ เชาวสกู

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัสดุ
(นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ)

คุณวุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ 495/192 ถ.ประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ
กทม. 10800

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9259 มือถือ : 061-404-8336

3. ชื่อ-สกุล นายบุญสงค์ ลาคำ

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย
(นิติกรชำนาญการพิเศษ)

คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สถานที่ติดต่อ 99/246 ม. 7 ต.คลองพระอุดม อ.ลาดหลุมแก้ว
จ.ปทุมธานี 12140

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9303 มือถือ : 062-594-2470

4. ชื่อ-สกุล นายประเสริฐ สีเลิศ

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการวิสามัญ 2

(นิติกรชำนาญการพิเศษ)

คุณวุฒิการศึกษา นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ 494/84 ถ.ประชาชื่น แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. 10800

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9166 มือถือ : 089-073-2957

5. ชื่อ-สกุล นางผุสดี ดวงบุบผา

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานสารสนเทศและศูนย์บริการ (Call Center) วุฒิสภา (นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ)

คุณวุฒิการศึกษา นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สถานที่ติดต่อ 19 ซ.พหลโยธิน 24 แยก 1 ถ. พหลโยธิน แขวงจอมพล เขตจตุจักร กทม. 10900

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-1784 มือถือ : 081-626-8042

6. ชื่อ-สกุล นางยุวดี รูปขจร

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการการคมนาคม (วิทยากรเชี่ยวชาญ)

คุณวุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สถานที่ติดต่อ 99/58 หมู่บ้านเพอร์เฟคพาร์ค ถ. รัตนาธิเบศร์ ต.บางรักน้อย อ. เมือง จ.นนทบุรี 11000

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9152 มือถือ : 089-070-1144

7. ชื่อ-สกุล น.ส. ยุวนิตย์ ไมเด็น

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานงบประมาณ (นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการพิเศษ)

คุณวุฒิการศึกษา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ	1/418 อาคารชุดศุภาลัย ปาร์ค แยกติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2831-9247 มือถือ : 085-555-3345

8. ชื่อ-สกุล	นายรุ่งธรรม เปรมมางกูร
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารงานบุคคล (นักทรัพยากรบุคคลเชี่ยวชาญ)
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	125 หมู่บ้านรางไผ่ แขวงบางบอน เขตบางบอน กทม.10150
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2831-9361 มือถือ : 061-404-3454

9. ชื่อ-สกุล	นางศศกร รอดโฉม
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
สถานที่ติดต่อ	55/3 ม.5 ถ.บางกรวย-ไทรน้อย ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี 11140
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2831-9377 มือถือ : 089-698-0035

10. ชื่อ-สกุล	นางเสาวลักษณ์ บัวทอง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานสื่อมวลชน (นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ)
คุณวุฒิการศึกษา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถานที่ติดต่อ	98/106 หมู่บ้านกฤษดาลากูน ซ.12 ต.บางคูเวียง อ.บางกรวย จ. นนทบุรี 11130
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2244-1560 มือถือ : 081-420-1295
11. ชื่อ-สกุล	นายอุสาห์ ชูสินธ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมาธิการการยุติธรรม และการตำรวจ (วิทยากรเชี่ยวชาญ)
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สถานที่ติดต่อ 103/77 คอนโดบ้านสวนพงษ์เพชร ถ. แจ้งวัฒนะ
ต.คลองเกลือ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

หมายเลขโทรศัพท์ ที่ทำงาน : 0-2831-9186 มือถือ : 084-769-8489